На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

№108 (1671)
Аўторак, 17 чэрвеня 2003 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Кошт свабодны.

Народная Воля

E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +17...+19, уначы — +7...+9, без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +15...+17, дождж, уначы — +9...+11, без ападкаў; у Гродне ўдзень — +17...+19, уначы — +7...+9; у Віцебску ўдзень — +16...+18, кароткачасовы дождж, уначы — +7...+9, без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +19...+21, уначы — +9...+11, без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +19...+21, уначы — +8...+10, кароткачасовы дождж.

www.meteo.by

СІТУАЦЫЯ

Змаганне за ліцэй

Як ужо паведамлялася, напрыканцы мінулага тыдня міністр адукацыі Беларусі Пётр Брыгадзін сустрэўся з кіраўніцтвам Беларускага гуманітарнага ліцэя, навучэнцамі і іх бацькамі

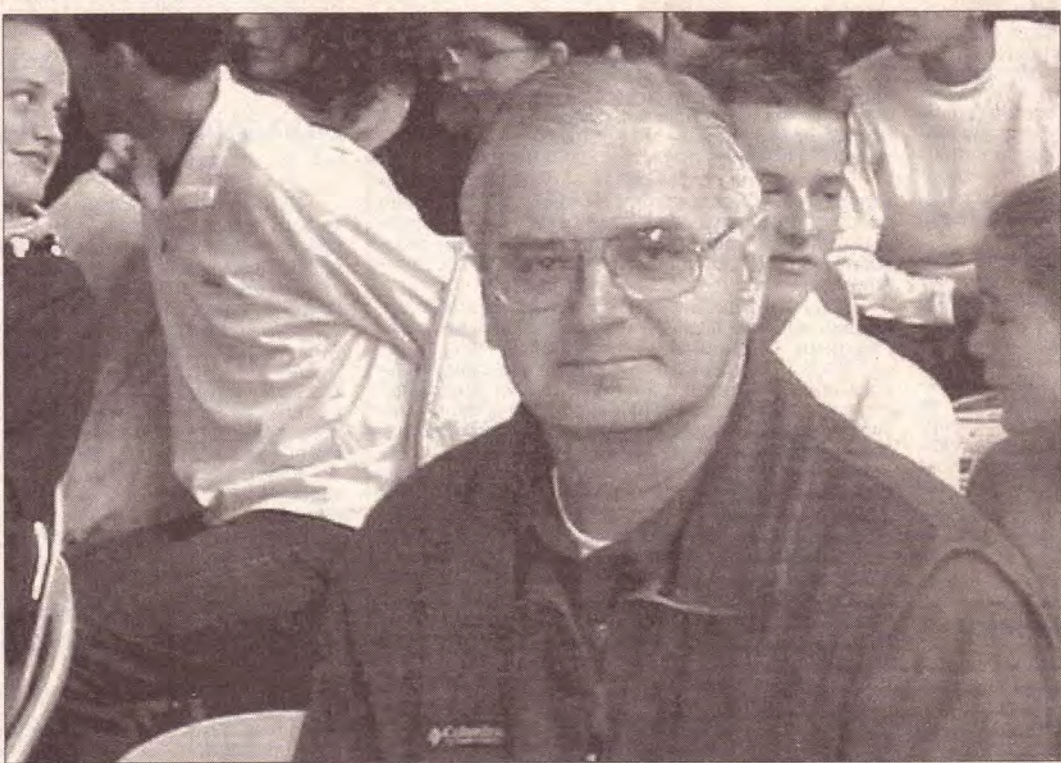

Ці разлучаць Уладзіміра Коласа з ліцэістамі?

На шматлікія пытанні аб тым, чаму высокапастаўленыя чыноўнікі не хочуць бачыць на пасадзе дырэктара ліцэя **Уладзіміра Коласа**, міністр не адказаў. Але запэўніў, што свой загад аб прызначэнні новага дырэктара **Тамары Шчарбачэвіч** адмяняць не збіраецца.

Усе выкладчыкі Беларускага гуманітарнага ліцэя лічаць, што прызначэнне дырэктарам спадарыні Шчарбачэвіч было зроблена няўдала.

"Гэта бачыць не толькі грамадскасць, — гаворыць выкладчык **Лявон Баршчэўскі.** — *Для мяне не было б ніякай праблемы адразу пасля гэтага прызначэння напісаць заяву і сысці. Але бацькі і выкладчыкі казалі, што трэба пачакаць, прыняць экзамены. Я прыйшоў у ліцэй у каманду Коласа, з ім і сыду".*

Так гавораць і астатнія педагогі.

Бацькі прасілі міністра не перашкаджаць нармальнай працы ліцэя. Уважліва ўсіх выслухаўшы, міністр адукацыі сказаў, што, на яго погляд, прызначэнне дырэктара было зроблена асэнсавана. *"Ратацыя кадраў ідзе і будзе ісці. Няма вечных пасадаў,* — заявіў Брыгадзін. — *Вы пытаецеся, чаму раптам у ліцэі пачаліся праверкі? Гэтыя праверкі — працяг таго, што было раней, што мы пачыналі, але адкладвалі. Яны не маюць ніякага дачынення да іспытаў. Гэта праверка фінансава-гаспадарчай дзейнасці, ёю займаюцца два-тры чалавекі, а вы робіце з гэтага праблему, кажаце, што вам не даюць працаваць...*

Мы будзем прымаць рашэнне, як далей будзе працаваць ліцэй. Ёсць розныя прапановы. Магчымая змена статусу ліцэя. Магчымы перавод ліцэя на новую пляцоўку, для таго каб зрабіць усе рамонтныя работы. Безумоўна, потым гэтая пляцоўка застанецца за ліцэем.

Тамара Георгіеўна будзе працаваць дырэктарам, будзе выпрацоўваць новыя падыходы, як далей развівацца ліцэю..."

Адзін з навучэнцаў сказаў, што ён паступаў у ліцэй, дзе дырэктарам быў Колас. І калі дырэктарам будзе Тамара Шчарбачэвіч, ён у ліцэй не пойдзе, тады яму прыйдзецца ісці ў звычайную школу.

"Пётр Іванавіч, я вам кажу абсалютна шчыра, я вам не пагражаю, але калі пайду ў звычайную школу, то не магу даць гарантыю, што на трэці дзень там не павешуся", — сказаў ліцэіст.

Усміхнуўшыся, міністр сказаў: *"Восенню пойдзеш у ліцэй".*

Новы дырэктар ліцэя на гэтай сустрэчы паводзіла сябе даволі эмацыянальна.

"Я не буду падаваць у суд, не буду скардзіцца, але скажу толькі адно: нельга так сябе паводзіць, — сказала яна. — *Нельга так сябе паводзіць у адносінах да настаўніка, наогул — да жанчыны. Гэта мой боль...*

Скажыце, калі ласка, настаўнікі беларускай мовы, я ў сераду наведвала нацыянальны наш беларускі музей імя Я.Коласа. Чаму за дзесяць гадоў ніводнага ліцэіста там не было?"

Адзін з ліцэістаў адрэагаваў на яе словы ў момант: *"Я там быў".* У зале раздаліся гучны смех і апладысменты. Не звяртаючы увагі, Шчарбачэвіч працягвала:

"Шаноўнае спадарства, я не прыйшла ва ўласны будынак. Я прыйшла ў дзяржаўную ўстанову працаваць на карысць нашых вучняў! Сумленна працаваць на карысць нашай Радзімы! Тыя праграмы, якія мы будзем прапаноўваць, якія мы будзем выконваць, яны зараз намі ўладкоўваюцца. Прыйдзе час, я буду весці з вамі размову і наконт гэтых праграм".

Пасля сустрэчы ў актавай зале міністр за зачыненымі дзвярыма сустрэўся з кіраўніцтвам ліцэя.

"Разумеючы ўсю далікатнасць сітуацыі, мы яшчэ раз папрасілі міністра перагледзець сваё рашэнне, — расказвае **Уладзімір Колас.** — *Міністр сказаў, што калі такая пазіцыя ўсяго калектыву, то яны будуць думаць".*

Такім чынам, сітуацыя з лёсам Беларускага дзяржаўнага ліцэя дагэтуль не вырашана. Хаця ў мінулую пятніцу **Пётр Брыгадзін** заявіў, што з'явіўся ў ліцэй, каб нарэшце расставіць усе кропкі і прыняць канчатковае рашэнне...

Марына КОКТЫШ.

ПУЛЬС

Юрий Ходыко — на тюремных нарах

Профессора Юрия Ходыко, по словам его сына Константина, схватили во дворе дома утром 16 июня 2003 года и отправили в приемник-распределитель. 65-летнего больного профессора водворили на 15 суток за решетку на основании заочного "приговора" (постановления) суда Советского района.

Вина Юрия Ходыко заключается в присутствии на неугодном властям митинге протеста, который проходил 12 марта 2003 года. Как видим, белорусские власти ничего не прощают: даже через три месяца отловили человека и посадили.

Административный кодекс Республики Беларусь (ч.2 ст.247) запрещает заочное осуждение по статье 167[1]. Однако данное обстоятельство Советский суд не остановило, и 12 мая с.г. судья Руслан Козодаев осуждает человека преклонного возраста к полумесячному лежанию на голых досках.

На тюремных нарах встретит через неделю Юрий Ходыко свой 65-летний юбилей. Такой вот судебно-милицейский подарок к праздничной дате известного белорусского физика преподнесли наши правоохранительные органы.

Валерий ЩУКИН.

Либерал-демократы обеспокоены положением независимых изданий

14 июня 2003 года в Витебске состоялась партийная конференция Либерально-демократической партии, в работе которой приняли участие руководители региональных организаций ЛДП.

Одним из вопросов, рассмотренных на конференции, было положение независимых средств массовой информации в Республике Беларусь.

Участники конференции приняли решение о необходимости поддержать независимые СМИ во время подписной кампании. Особо подчеркивалось значение единственной ежедневной республиканской общественно-политической газеты "Народная воля" как альтернативного источника информации, никогда не отступавшего от своего принципа — всестороннего и объективного освещения положения дел в нашей стране.

А.КУРС, секретарь Высшего Совета ЛДП, заместитель председателя ЛДП.

Візы ў Польшчу — з 1 кастрычніка 2003 года

Польшча перанесла тэрмін увядзення візавага рэжыму з Беларуссю, Расіяй і Украінай на 1 кастрычніка 2003 года.

Нагадаем, што раней Польшча планавала ўвесці візавы рэжым з 1 ліпеня бягучага года.

Як патлумачылі ў прэс-службе польскага МЗС, рашэнне аб пераносе звязана з негатоўнасцю консульскіх служб Беларусі, Расіі і Украіны да ўвядзення візавага рэжыму, а таксама ў сувязі з гэтым неабходнасці ўдасканалення прававой базы. Плануецца, што да 1 кастрычніка Польшча прадоўжыць дагавор з Беларуссю аб бязвізавых паездках грамадзян.

Вольга ЛАПІКАВА.

67 працэнтаў жыхароў Беларусі выказаліся за смяротнае пакаранне

67 працэнтаў жыхароў Беларусі выступаюць за захаванне смяротнага пакарання, 19 працэнтаў — за яго адмену і 14 працэнтаў не могуць вызначыць свайго стаўлення да гэтага.

Такія звесткі былі атрыманы ў выніку агульнанацыянальнага апытання, праведзенага ў снежні 2002 года супрацоўнікамі Інстытута сацыялогіі Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі. На пытанні анкеты адказалі больш за 1.100 рэспандэнтаў ва ўзросце ад 16 гадоў.

Леанід ІГНАЦЬЕЎ.

СПОРТ

Яніна КАРОЛЬЧЫК: «Трэніроўкі, трэніроўкі — ніякага асабістага жыцця»

На асабістае жыццё ў Алімпійскай чэмпіёнкі па штурханні ядра Яніны Карольчык катастрафічна не хапае часу.

Зараз Яніна Карольчык працягвае падрыхтоўку да чэмпіянату свету па лёгкай атлетыцы, які пройдзе ў французскай сталіцы.

У межах падрыхтоўкі да чэмпіянату свету спартсменка прыняла ўдзел у турніры, які праходзіў у нямецкім Дортмундзе.

Для трэніровак Алімпійскай чэмпіёнцы створаны ўсе ўмовы. Зала Спартыўнага клуба арміі, што размяшчаецца ў мінскім мікраараёне Уручча, зараз на рамонце. Але трэнер Яніны Карольчык **Аляксандр Яфімаў** адстаяў права спартсменкі трэніравацца ва Уруччы. Разам з Янай трэніруецца яшчэ адна спартсменка — гэта **Надзея Астапчук.**

Як прызнаецца сама Яна, з-за трэніровак не хапае часу ні на што. ***"З-за вельмі напружанага графіка не магу скончыць рамонт уласнай кватэры, так што з наваселлем прыйдзецца яшчэ пачакаць"***, — гаворыць яна.

Дагэтуль Яніна яшчэ не папоўніла шэрагі аўтааматараў. Алімпійская чэмпіёнка пакуль не выбрала сабе машыну.

У асабістым жыцці чэмпіёнкі Сіднея-2002 па-ранейшаму без змяненняў. ***"Трэніроўкі, трэніроўкі і ніякага асабістага жыцця"***, — гаворыць спартсменка.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Максім Мірны — у паўфінале парнага разраду

Беларус Максім Мірны і індыец Махеш Бхупаці выйшлі ў паўфінал парнага разраду тэніснага турніру ў Лондане "Стэла Артуа" з прызавым фондам 800 тыс. еўра. Вечарам 13 чэрвеня ў 1/4 фіналу "пасеяны" пад другім нумарам беларуска-індыйскі дуэт выйграў у аўстралійцаў Уэйна Арчэрса і Пола Хэнлі (№ 6) — 6:3, 7:6 (11:9).

Цяпер М.Мірны і М.Бхупаці сустрэнуцца з бельгійцам Ксаўе Малісам і бразільцам Андрэ Са, якія выйгралі ў другой аўстралійскай пары Лейтан Х'юіт / Марк Філіпусіс — 2:6, 7:5, 7:6 (7:2).

Варта адзначыць, што летась М.Мірны і М.Бхупаці дайшлі да фіналу гэтага турніру.

Зборная Беларусі па гандболе згуляла ўнічыю з чэмпіёнамі свету

Адзін з найлепшых матчаў у сваёй гісторыі правяла 14 чэрвеня мужчынская зборная Беларусі па гандболе. У першым матчы плэй-оф адборачнага турніру чэмпіянату Еўропы 2004 года выхаванцы Спартака Міравіча згулялі ў Мінску ўнічыю — 32:32 з чэмпіёнам свету камандай Харватыі.

Прайграючы па ходзе сустрэчы 5-7 мячоў, беларускія гандбалісты дагналі сапернікаў і амаль не атрымалі перамогу. Развіццё гульні: 0:1, 1:1, 1:4 (7-я хвіліна), 2:5, 4:5, 4:7, 7:10 (18-я), 7:14 (26-я), 9:15 (вынік першага тайма), 12:17, 15:20, 17:20, 19:24 (44-я), 23:24 (48-я), 25:25 (50-я), 28:28 (54-я), 30:28 (56-я), 30:30, 31:31, 31:32, 32:32.

У складзе зборнай Беларусі мячы закідвалі: Сяргей Гарбок — 12 мячоў, Вадзім Лісіца — 7 (1 з пенальці), Аляксей Усік — 4, Іван Броўка, Уладзімір Клімавец — па 3, Максім Каршакевіч — 2 і Міхаіл Няжура — 1. У харватаў больш за ўсіх мячоў закінулі Слаўка Галужа і Нікша Калеб — па 6.

Пасля заканчэння сустрэчы С.Міранович не хаваў задавальнення. "У першым тайме было апрабаванне, а ў другім тайме мы ўжо ведалі, як гуляюць харваты, далі пэўныя ўстаноўкі па дзеяннях у абароне і нападзенні, хлопцы сталі гуляць больш раскавана. Такі вынік — гэта вельмі пачэсна. Калі б суддзі не баяліся харватаў, не баяліся сенсацыі, сапернік прайграў бы пару мячоў. Зусім можна было абысціся без выдалення нашага хлопца за некалькі хвілін да канца гульні", — сказаў у інтэрв'ю БелаПАН С.Міранович.

Паўторны матч адбудзецца 21 чэрвеня ў Харватыі.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

(Працяг спартыўнай тэмы — на 4-й стар.)

ДЫЯГНАЗ

Атыпічная эканоміка

Зыходзячы з прагнозу еўрапейскіх экспертаў, надастойнае жыццё беларусы могуць спадзявацца гадоў праз трыццаць

Запазычанасць па зарплаце напамінае нейкую загадкавую хваробу накшталт атыпічнай пнеўманіі. Яе рэгіструюць, аб ёй паведамляюць, але нічога з ёю зрабіць не могуць.

Пастаянна то з аднаго, то з другога рэгіёна краіны паступаюць весткі аб затрымках заробкаў. Днямі прыйшло паведамленне аб незадаволенасці настаўнікаў Магілёўшчыны, якім збіраюцца замарозіць выплату грошай на адпачынак. Чыноўнікі шукаюць выйсце, каб выдаць напачатку хоць бы частку налічанай сумы.

Не могуць пагасіць запазычанасць па зарплаце кіраўнікі Магілёўскага металургічнага завода, Віцебскага станкабудаўнічага, соцень сельскагаспадарчых прадпрыемстваў.

Пра заробкавую хваробу пачалі гаварыць спецыялісты Навукова-даследчага інстытута працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны. СМІ паведамляюць, што загадчыца аналітычным цэнтрам гэтай установы Святлана Шаўчэнка заявіла: запазычанасць па зарплаце ўжо набыла хранічны характар і стала хваробай не толькі аграпрамысловага комплексу, але і іншых галін.

Больш таго, хвароба прагрэсіруе. Калі раней выдача заробкаў затрымліваліся на два-тры месяцы, дык сёлета ў некаторых арганізацыях не выдавалі грошай шэсць-восем месяцаў, паведамляе сайт www.praca.by.

Якія ж прычыны? Спецыялісты называюць дзве. Першая — несвоечасовыя разлікі спажыўцоў з пастаўшчыкамі. І другая — затаварванне прадукцыі на складах, цяжкасці са збытам беларускай прадукцыі.

Яно так. Але, думаецца, пералічаныя прычыны не асноўныя, яны толькі сігналізуюць аб больш глыбінных і важных.

Чаму не прадаецца прадукцыя? Бо яна дарагая і высокай якасцю не вылучаецца. А гэта ж ад таго, што не ўкараняюцца сучасныя прагрэсіўныя тэхналогіі.

Чаму спажыўцы не плацяць своечасова грошы за прадукцыю? Бо не могуць яе аператыўна рэалізаваць, паколькі грамадзяне і суб'екты гаспадарання не маюць у дастатковай колькасці грошай.

Словам, запазычанасць па зарплаце, як і праца на склад — сімптомы вельмі цяжкай эканамічнай хваробы, якая напаткала нашу краіну. Таму даўно пара пачаць лячэнне гэтай хваробы. А яе лечаць толькі рынкавыя адносіны.

Нельга не закрануць яшчэ адзін аспект, звязаны з зарплатай — гэта надта вялікая дыспрапорцыя ў аплаце працы. Так, працаўнік сельскай гаспадаркі Гомельшчыны, напрыклад, атрымлівае прыкладна 90 тысяч рублёў у месяц, а рабочы прамысловасці — 230. Больш таго, працаўнікі нафтаперапрацоўчай галіны маюць у сярэднім 700 тысяч рублёў, энергетыкі — 400 тысяч. А вось работніцы швейнага цэха Аршанскага прадпрыемства бытавога абслугоўвання зарабляюць ад 26 да 40 тысяч рублёў.

Вядома, размова не ідзе пра ўраўнілаўку. Але ці такая павінна быць дыспрапорцыя: 26 тысяч і 700 тысяч? Чаму працаўнікі палёў і ферм маюць толькі 90 тысяч, а энергетыкі — 400 тысяч, нафтаперапрацоўшчыкі — 700 тысяч? Няўжо даяркі і трактарысты працуюць намнога меней ці іх прадукцыя нам не вельмі патрэбна? А можа, энергетыкі, за кошт узвінчвання тарыфаў, як гэта рабілі камунальшчыкі, дабіліся такога выніку?

Падобная дыспрапорцыя — гэта таксама праяўленне той самай эканамічнай атыпічнай хваробы.

У цэлым жа ўсе праблемы Беларусі — у яе моцнай эканамічнай прывязцы да Расіі. У нас адбываюцца тыя ж працэсы, што і ва ўсходняй суседкі, толькі са спазненнем. Успомнім, як шахцёры грукалі каскамі ля Дома ўрада Расіі, выбіваючы сваю зарплату, як настаўнікі, працаўнікі іншых галін перакрывалі чыгункі і шасейныя дарогі і толькі такім макарам дамагаліся грошай. Мы цяпер, відавочна, на падходзе да такіх жа цяжкасцей з атрыманнем заробкаў.

Тым больш, пасля ўвядзення расійскага рубля. Адсюль змрочны прагноз і на будучыню.

Нядаўна *Deutsche Bank* правёў аналіз і паспрабаваў зазірнуць у перспектыву расійскай эканомікі. Прагноз атрымаўся даволі сумным. Ён мае загаловак: "Мядзведзь рухаецца павольна". Спецыялісты Германіі лічаць, што толькі гадоў праз 8—10 Расія дасягне сённяшняга ўзроўню Польшчы і праз 25 гадоў — Партугаліі. А ў краіне ж за Бугам пакуль не вельмі салодкае жыццё, ды і Партугалія тужыцца падцягнуцца да ўзроўню лепшых еўрапейскіх краін.

Такім чынам, Расія зможа наладзіць больш-менш дастойнае жыццё толькі праз чвэрць стагоддзя. А паколькі Беларусь моцна прывязана да яе і да таго ж усе працэсы ў нас ідуць павольней, то на лепшае жыццё можна спадзявацца гадоў праз трыццаць. І то пры ўмове, што ніхто не перашкодзіць пачатаму працэсу рэформ. Нашыя ж суседзі, Літва, Польшча, Латвія мяркуюць ужо праз дзесяць гадоў жыць па-еўрапейску.

Вось такі дыягназ атрымліваецца. Так што атрымліваць зарплату без затрымак у Беларусі не хутка будуць.

Яўген ТАЎГЕНЬ.

Падпісацца на «Народную волю» можна па льготным кошце і не выходзячы з дому

Шаноўныя сябры!

Рэдакцыя газеты "Народная воля" наладзіла новую форму падпіскі на наша выданне ў Мінску і Баранавічах.

Сутнасць яе ў тым, што падпіска афармляецца грамадскім паштальёнам непасрэдна на месцы пражывання чытачоў. Дастаўляцца газета будзе таксама гэтым жа паштальёнам вечарам напярэдадні выхаду газеты альбо раніцай.

Такім чынам, у вас з'явіцца магчымасць атрымліваць самыя свежыя навіны раней за іншых падпісчыкаў. А каштаваць такая падпіска будзе танней чым звычайная, якая афармляецца праз паштовыя аддзяленні сувязі і пункты "Белсаюздруку".

Калі Вам, мінчане, зручней атрымліваць газету непасрэдна ў рэдакцыі, то гэта таксама магчыма. Прыходзьце, калі ласка. Будзем Вам рады.

Для ажыццяўлення гэтага праекта рэдакцыя запрашае да супрацоўніцтва тых, хто мае патрэбу ў дадатковых заробках. У яго рэалізацыі могуць удзельнічаць нават цэлыя сем'і. Такую ж прапанову робім пенсіянерам, студэнтам, хатнім гаспадыням, якія жадаюць зарабіць пэўныя сродкі пры частковай занятасці. Па пытаннях супрацоўніцтва і афармлення падпіскі звязвайцеся па тэлефонах:

у Мінску — 206-66-09, 206-68-71; у Баранавічах — (8-0163) 41-24-61, (8-0163) 45-54-80.

Будзьма разам!

Вы — з «Народнай воляй», «Народная воля» — з Вамі.

ПРОСЬБА РЕДАКЦИИ

Помогите бедным...

Как ни печально, мы вынуждены об этом сообщить второй раз. Действительно, нет того дня, чтобы в редакцию не позвонили и не попросили: "Помогите подписаться на "Народную волю"...". Эти слова мы слышим от бывших малолетних узников, испытывающих ныне большие финансовые трудности, от людей, ставших по воле судьбы инвалидами и, понятно, еле-еле сводящих концы с концами, от пенсионеров с минимальной пенсией, от тех, у кого большие семьи, а доходы мизерные... Да мало ли сегодня людей, бюджет которых не позволяет выделить несколько тысяч рублей на подписку на любимую газету.

Но мы знаем: многие и сами живут неплохо, и другим могут помочь. **Именно к Вам, людям состоятельным, и обращается редакция. Проявите сочувствие к тем, кто рядом с Вами, но нуждается в поддержке.** Это могут быть Ваши родственники, это могут быть ваши соседи, это могут быть ваши сослуживцы, приятели... Для Вас это — движение души, а для них — каждый день глоток свежего воздуха. Правдивая информация — это духовный кислород, без которого человек не может нормально жить.

Мы обращаемся к руководителям фирм, предприятий. У Вас много хороших людей, которые заслужили подарка. Оформите им подписку на "Народную волю" — чем не подарок?

Помогите тем, кто в Вашей помощи нуждается, — Бог воздаст Вам по заслугам.

С надеждой на взаимопонимание —

РЕДАКЦИЯ ГАЗЕТЫ "НАРОДНАЯ ВОЛЯ".

P.S.:

Когда мы напечатали это обращение в первый раз, раздалось несколько телефонных звонков с одной просьбой: "А вы опубликуйте расчетный счет редакции, на который любой человек мог бы перечислить энную сумму в качестве пожертвований для тех, кто не имеет возможности подписаться на "Народную волю".

Охотно выполняем просьбу, обещая, что все благотворительные средства будут использованы для оформления подписки тем, кто очень хочет читать "Народную волю", но из-за крайней бедности не может оформить подписку. Вот реквизиты:

УП «Народная воля»
Р/с №3012207630018 филиал 0113 "Приорбанк" ОАО г.Минск, код 726
УНН 100961759
ОКПО 37381505

(В назначении платежа не забудьте сделать пометку "На благотворительную подписку")

«БЕЛОРУСЫ МЕЖДУ НЕБОМ И ЗЕМЛЕЙ»*
Хроники Анатолия КОЗЛОВИЧА

42. Настоящий мужчина

Автомобильная авария

Рано поутру у дома тракториста Степана Степановича Ковальчука из деревни Клинец скрипнула тормозами белая “Нива” председателя колхоза “Восход”. Степан узнал скрип и вышел на улицу, к калитке, где его ждал председатель, уверенный, что Степан услышит, узнает, выйдет.

Председатель протянул руку: “Надо на станцию, Степан”. — “А что пришло?” — спросил Степан. “Вагон суперфосфата. Надо сегодня вывезти. А то ограбят штрафом. Садись, подброшу к трактору”. — “Валя, я поехал!” — крикнул Степан жене в хату, сел в председательскую машину и уехал. Оба вроде и не помнили, что сегодня воскресенье.

Через час колонна колхозных “Беларусов” с прицепами подъезжала к железнодорожной станции, находившейся в тридцати километрах от хозяйства. Первым, как повелось в аналогичных трудовых ситуациях, ехал Степан Степанович. Сообщу также, что ему было 62 года. Мужик он был крепкий, этакий седой мощный дед. Дед — и была его менушка.

У закрытого переезда застыла вереница транспорта. Приближаясь, Степан Степанович почувствовал, как забилось сердце. Вереницу машин замыкал зеленый “жигуленок”, третья модель. “Моя троечка!” — Степан Степанович произнес это вслух, скорее — простонал помимо воли. Вслушиваясь в толчки сердца, поставил трактор сзади очереди, чуть-чуть сбоку, чтобы видеть нежный силуэт “жигуленка”, все его женственные линии и формы, которые он готов был ласкать мужским взглядом бесконечно, гладить ладонями нежно. Настоящий мужчина воспринимает машину, как женщину.

В легковушке, видел Степан Степанович из своего трактора, сидели мужчина (за рулем) и женщина (справа от водителя). Женские колени были доверчиво оголены, и когда на них легла мужская рука с массивным перстнем в виде наковальни на безымянном пальце, у Степана Степановича вырвался тот же стон: “Моя троечка!”

Он узнал перстень. Он знал, кто за рулем зеленого “жигуленка”. Его “жигуленка”!..

Свидетели утверждали: если бы не прицеп, помешавший трактору взять с места большую скорость, легковушка была бы раздавлена. Степан Степанович своим трактором смял у “жигуля” багажник, отбросив машину вперед, под стоящий грузовик, тем самым смяв капот. Не довольствуясь одним ударом, Степан Степанович включил заднюю передачу, чуток отъехал для разгона (больше отъехать не дал прицеп), ударил “жигуленка” сзади, сбоку, выбив его из-под грузовика.

Свидетели рассказывали: когда деда силой вытащили из кабины “Беларуси”, первое, что он сказал, было: “Вот и вся гражданская война”.

1970. Рождение мечты

В 1970 году моему герою было 40. Семья жила в маленьком доме умерших родителей. Старшей дочери было 15 лет, средней — 14, младшей — 8. Зарплата у Степана была 90 рублей. Жена работала в полеводстве, летом у нее выходило до 40, зимой не было ничего. В хозяйстве держали одну корову, двух свиней, десять кур, собаку, кота.

И родилась у мужчины мечта: купить “Жигули”. Их тогда начал выпускать завод, построенный в СССР итальянцами. Мечта была, как говорят, голубая, а “Жигули” виделись ему непременно зелеными. Третья модель, “ВАЗ-2103". 6.000 рублей. Сумма немыслимая, но возможная. Если каждый год продавать по одному кабанчику, если ежегодного теленочка подрастить до осени и тоже продать, если не покупать всякую ерунду дочкам, если сэкономить на одежде себе и жене, то лет через пять-шесть можно собрать 6.000. Настоящий мужчина должен быть на машине. Собственный автомобиль — это концентрация всех лучших качеств мужчины: воли, независимости, ответственности.

Степан отнес в контору колхоза заявление. В 1970 году желающих купить автомобиль в “Восходе” не было. “Ты — первый, — сказал председатель. — Как только райисполком выделит колхозу машину, она твоя. А деньги есть?” — “Соберу, — уверенно ответил Степан, — только вы никому не говорите пока про заявление”.

И начал он собирать деньги на машину.

Существенно затормозила процесс старшая дочка. Поступив в институт, она через два месяца вернулась домой и заявила, что в Минск в обносках больше не поедет. Пришлось снимать со сберкнижки и одевать старшую.

Затем такой же фортель выкинула средняя. Слава богу, младшая ничего не требовала, донашивая то, что оставалось от сестер.

Если бы не дочки, то через шесть лет было бы собрано как раз шесть тысяч рублей. По одной тысяче в год. Больше не набиралось, хоть разорвись, хоть положи зубы на полку, хоть без штанов ходи. Настоящего мужчину невозможность хорошо зарабатывать сводит с ума, поэтому настоящие мужчины, если они бедны, — или спиваются, или делаются деспотами в семье. Я не идеализирую своего героя и не скрываю: с ним приключился второй вариант, деспотичный. Процесс накопления денег на автомобиль сопровождался слезами жены и дочерей, которым приходилось с боем и скандалом вырывать у Степана Степановича самое необходимое.

Досаду Степана Степановича смягчало то, что за шесть лет в колхоз из райисполкома не поступило бумаг о легковушке.

За это время он построил в саду кирпичный гараж со смотровой ямой, подъемником, железной дверью. Не потратив ни рубля. Кирпич добывал на бывшей панской усадьбе, разламывая ломом фундаменты. Ну, а железа в колхозе валялось сколько хочешь. Строительство гаража от односельчан не утаишь, об автомобильной мечте Степана узнали все. Деревенские мужчины зло подтрунивали над Степаном, когда он уклонялся от выпивок за свой счет. За чужой счет — не уклонялся. Мужчина, декларирующий стопроцентную трезвенность, вызывает подозрение, следовательно, не может считаться настоящим.

Где бы ни ехал Степан Степанович — по проселку, по шоссе — всматривался во встречные и попутные “Жигули”, узнавая СВОЮ МАШИНУ по форме бампера, по сверкающим молдингам, по стремительному рисунку крыльев. И каждый раз, встретив ЕЕ, он провожал ЕЕ радостно-грустным взглядом до самого горизонта либо поворота и говорил вслух своему грохочущему трактору: “Моя троечка полетела!”.

1980.Первое пришествие

О знаменательном событии знал весь колхоз: из райисполкома спустилась бумага, Степану Ковальчуку выделен “Жигуль”.

У Степана не хватало 450 рублей. Он кинулся к брату: одолжи! Брат помялся, но не отказал. Степан съездил в райцентр, в сберкассу, выписал расчетный чек, вернулся домой. Завтра утром — на областную базу, где его ждет мечта.

Всю ночь они с женой не спали. Говорили о том, куда и зачем будут ездить на своей “троечке”, как будет смотреть на них, в легковушке сидящих, родная деревня, имеющая лишь мотоциклы и велосипеды. Чем больше говорили и думали, тем больше страдали.

Они представили себя в роскошной машине наяву. Из ее окошка они вдруг отчетливо увидели и свою собственную бедность, и бедность односельчан. “Как я туда в подвязанных галошах сяду, Степа?” — спрашивала жена Валентина. А Степан думал над ее вопросом. Настоящий мужчина никогда не оттолкнет не только женское тело, но и женскую мысль.

Их мечта завтра должна была появиться во дворе. Их совместная мечта. Потому что настоящий мужчина всегда увлекает за собой женщину, и они делаются во всех делах и грехах воедино. И им той бессонной ночью стало стыдно. Стыдно, что у них есть машина, а ни у кого в деревне машины нет. Раз у других нет, раз жизнь наша такая, то и нам не нужна эта машина. Они в нее не смогут сесть. Пусть кто-нибудь купит машину первым, а они, Ковальчуки, Степан и Валентина, купят вторыми. Это было их совместное решение, которое свидетельствует, что Степан Степанович был в душе не деспот и не скупердяй, а чувствующий мужчина, совестливый мужчина. Настоящий.

1990. Второе пришествие

Через пять лет, в 1985-м, в деревне Клинец появился первый легковой автомобиль “Москвич”. Его купил ровесник Степана Ковальчука, тоже тракторист. Материальные и душевные перипетии, связанные с той покупкой, мне неизвестны. Я хорошо знаю только Степана.

В 1990 году, в сентябре, Степану Степановичу исполнилось 60 лет. Будто специально к его юбилею в колхоз пришла из райисполкома бумага о том, что на хозяйство распределен автомобиль “ВАЗ-2103", который решением трудового коллектива необходимо выделить лучшему из лучших тружеников. Выбор пал на Ковальчука. Во-первых, он был лучший, во-вторых, больше никто не хотел покупать машину.

На областной торговой базе, куда Степан Степанович прибыл с чеком на 9.000 рублей и с выпиской из решения правления колхоза о выделении ему “ВАЗ-2103", порылись в документах и сообщили, что тот ”ВАЗ-2103" уже продан жителю их района.

Таким жителем оказался первый секретарь райкома КПБ. Личный автомобиль ему понадобился для выполнения служебных обязанностей в неслужебное время. Так разъяснили недоразумение в райисполкоме. Первую же легковушку, выделяемую областью району, пообещали Степану Степановичу. Он заслуживает. Отдал сельскому хозяйству всю жизнь. Депутат сельсовета.

Тогда же в районе освободилось место депутата Верховного Совета республики. Претендовали на него двое — секретарь райкома и директор средней школы. Кандидаты боролись, искали компромат друг на друга. Директор школы приехал к Степану Степановичу, попросил выступить на предвыборной встрече кандидатов с избирателями в районном Дворце культуры. “О чем выступать?” — спросил Степан Степанович. “Расскажите, как у вас, рядового труженика, секретарь райкома отобрал вашу мечту — автомобиль.”

Директор школы годился ему в сыновья, был так прилипчив, что Степан Степанович не смог отказать. Выступил. Рассказал, как получилось с той “троечкой”.

Через полгода бывший школьный директор, народный депутат, давал в загородном доме рыбака банкет по случаю своего вступления в должность председателя райисполкома. Степана он не забыл, пригласил. На банкете председатель-демократ подошел к Степану с рюмкой коньяка, сказал, что помнит его принципиальное выступление перед избирателями и что двери его кабинета для Степана Степановича всегда открыты. Председатель был пьян, покачивался, коньяк проливался на большой золотой перстень, напоминающий кузнечную наковальню.

1991. Третье пришествие

Известие о повышении цен на легковые автомобили повергло Степана Степановича в тоску. Его жизнь, понял он, навсегда отстала от его мечты. Не догнать. Никогда. Пятнадцать тысяч рублей не собрать. Дочки пошли замуж, тратиться на них не надо, а денег — не собрать. Внуков, которых нарожали дочки, на своей “троечке” не покатать. Жену по-человечески отвезти в районную поликлинику не удастся. НИКОГДА, дед Степан, не быть тебе настоящим мужчиной.

Председатель колхоза, как мужчина на колесах понимавший Степана, пообещал пять тысяч беспроцентной ссуды. “Не успею отдать, — сказал Степан Степанович, — помру. Придется детям платить. Срам!” — “Как помрешь, так долг спишем”, — пообещал председатель.

Машину выделили колхозу в конце 1991 года. Итак, последний шанс, Степан. Ходили слухи, что в 1992 году машины подорожают еще в десять раз.

1991 год вошел в историю агонизирующего СССР как год ВЕЛИКОГО БЕССТЫДНОГО ХАПАНЬЯ АВТОМОБИЛЕЙ БОЛЬШИМИ И МАЛЕНЬКИМИ НАЧАЛЬНИКАМИ. “Троечку”, предназначенную Степану, хапнул (на имя жены) народный депутат, председатель райисполкома с золотой наковальней на безымянном пальце.

Народный суд

На суд истец лично не явился. В аварии ему повредило лицо. Как нашкодивший кот, старался не показываться людям, потому что в зеленой “троечке”, покореженной Степановым трактором, обнаружилась его любовница. Ей тоже кое-что повредило. Адвокат истца требовал у ответчика Ковальчука возместить стоимость разбитого автомобиля в современных ценах. Примерно 160.000 рублей. Кроме астрономический суммы, Степану Степановичу грозил срок за умышленные телесные повреждения.

Защитникам Ковальчука удалось сбить сумму ущерба до 15 тысяч, то есть до реальных затрат истца. Когда истец заявил об отказе от автомобиля, Степан попросил суд передать машину ему. За те же 15 тысяч. Суд просьбу удовлетворил. Таким образом Степан Степанович получил свою мечту в виде металлолома.

Суд признал, что преступление совершено Ковальчуком в состоянии аффекта, “вызванном сильным одномоментным переживанием в связи с крушением жизненных установок и появлением в поле зрения воображаемого конкретного виновника жизненной неудачи”.

Госавтоинспекция отобрала у Степана Степановича права тракториста и права шофера. Тут пошел на защиту председатель колхоза, которому нужны были трактористы при правах. А права шофера помогал Степану Степановичу выколачивать у самоуверенной ГАИ представитель прессы. Это был автор. Тогда я познакомился со своим героем.

Четвертое пришествие

Свою мечту Степан Степанович не купил, а сотворил собственными руками. На это способен лишь настоящий мужчина.

Разбитый автомобиль Ковальчук заново делал в своем гараже три года. Никто ему не помогал. Он сделал невозможное — “троечка” получилась зеленой, сверкающей. Настоящей машиной. Как только Степан первый раз проехал на ней по улице, где уже положили асфальт на чернобыльские деньги, так деревня переиначила его менушку: АВТОДЕД.

Не буду рассказывать о чувствах Степана Степановича, испытываемых им за рулем собственного автомобиля. Я о них не знаю. Он не говорил. Разве может настоящий мужчина болтать о самом сокровенном, приятном и желанном? Вы встречали мужчин, рассказывающих о том, как они обладают любимой женщиной? Я встречал. Но это — сволочи.

Обладание машиной — интимное чувство, истинно мужское. Оно трансформируется в ЧУВСТВО ПОЛНОЦЕННОСТИ. Наверное, так и у женщин-автолюбительниц. Они сливаются с машиной, чувствуют машину, побеждают свою холодность, делаются раскованными женщинами. То есть опять-таки надо говорить о чувстве полноценности.

Собственный автомобиль — сильнейший психологический катализатор. Человек, покоряющий пространство и время, — это прежде всего уверенный в себе человек. Он ставит перед собой цель, добивается ее. Он обладает собственным достоинством.

Семь десятилетий советское государство сдерживало желание мужчин и женщин слиться с собственным автомобилем. Вы задумывались, почему? Чтобы унизить человека. Чтобы он ездил только в общественном транспорте, теряя индивидуальность. Чтобы не избрал свой путь и свою скорость. Чтобы, не дай Бог, не возмечтал заменить колеса крыльями и не улетел куда-нибудь, где хорошая зарплата, где не надо экономить на еде, чтобы выжить, где нет давки в трамвае и засад ГАИ на дороге.

Что сделали наши мужчины, как только развалилась человеконенавистническая антиавтомобильная система? Кинулись зарабатывать на собственную машину. Мужчины дождались своего часа. 1990-1995 — счастливые годы постсоветских мужчин. Можно было съездить за рубеж, пригнать дешевую иномарку. Стать настоящим мужчиной.

Что делают наши власти, озаботившиеся тем, как эффективнее загнать нас обратно в стойло? В числе первоочередных мер ставят преграды массовой автомобилизации. Чинят железный занавес на границе, выдумывают сложнейшие правила, увеличивают таможенные сборы. Они боятся человека за рулем собственного автомобиля. У такого человека появились не только права шофера, но и права человека. Он сделался суверенным и самоуверенным. Это нежелательно. Он может зарулить не туда, куда надо власти.

Степан Степанович Ковальчук сел за руль собственной машины в 65 лет.

1998. «Жигули» — на высоте

25 марта 1998 года Степан Степанович Ковальчук скончался.

На похороны съехались дочки, зятья, внуки. Двор был забит “бэушными” иномарками. В кирпичном сарае сиротливо стояли зеленые “Жигули”. Думаю, что машина плакала. Если человек так чувствует машину, то она должна чувствовать человека. Скорбеть, когда он умер.

После похорон семья пришла к гаражу. Открыли ворота. Смотрели на плачущую машину, плакали вместе с ней. Все знали о мечте своего АВТОДЕДА.

Вдруг внук говорит: “Давайте поставим машину деда, как танк.” — “Как это?” — спросила его мама. “На вышину”. — “На постамент, что ли?” — “На вышину”, — повторил внук. “А что, идея! — воскликнул зять. — Нам эта жестянка не нужна. Пусть стоит во дворе, как танк”.

Верно, внучек! “Жигули” — танк деда Степана. На нем он ковал победу человеческого достоинства.

2003. «Жигули» — на похороны

Никогда не ставлю в своих хрониках окончательную точку. Меня тянет к людям, с которыми свела судьба.

Будучи в районе, завернул в деревню Клинец. Сердце мое билось в волнении: я ждал увидеть “Жигули” на постаменте.

Открыв знакомую калитку Ковальчуков, я вглядывался в сад, искал памятник автодеду. Ничего не было видно, кроме позеленевшего забора, некрашеного сарая, неухоженных яблонь.

В доме меня встретила бабка Валентина. С болью я увидел на старушке те же резиновые галоши, подвязанные веревочками. Бабка сообщила, что очень хочет помереть. А чтобы не вводить детей в расходы на гроб и поминки, она решила продать машину покойного мужа. Дети дали объявление в газету. Быстро нашлись покупатели. Заплатили за машину двести долларов, сели в зеленые “Жигули” — и уехали. Так у бабки Валентины появилась последняя в жизни радость: деньги на похороны!

** Одноименная книга только что увидела свет. Читатели-друзья, приходите к автору за автографом!*

ПУЛЬС

Будучыня Палесся — традыцыйныя формы гаспадарання

Будучыню Палесся навукоўцы бачаць у вяртанні жыхароў рэгіёна да традыцыйных формаў гаспадарання. Пра гэта на прэс-канферэнцыі ў Мінску заявіў загадчык лабараторыі “Экалогія ландшафтаў” Беларускага дзяржаўнага універсітэта, віцэ-прэзідэнт Беларускага геаграфічнага таварыства Валянцін Яцухна.

“У гэтым рэгіёне дамінуе сельскагаспадарчае выкарыстанне тэрыторый. Аднак з-за сваіх прыродных і культурна-гістарычных традыцый Палессе павінна насіць прыродаахоўную, рэкрэацыйную, гісторыка-культурную функцыю. А аграрны сектар павінен уключаць такія традыцыйныя віды прыродакарыстання, як бортніцтва, збор лекавых траў, развіццё жывёлагадоўлі, палявання і рыбалоўства, а таксама старажытных, часам забытых нацыянальных відаў рамёстваў і промыслаў”, — адзначыў навуковец.

Паводле яго слоў, заходнія спецыялісты падтрымліваюць гэтую ідэю. “Мы спадзяёмся і на міжнароднае фінансаванне гэтага праекта, бо краіна не мае неабходных сродкаў, тым больш, што Палессе бачыцца як экалагічны рэгіён, які мае не толькі нацыянальнае, але і сусветнае значэнне. Гэта адзіны рэгіён Еўропы, які больш ці менш захаваў у натуральным стане рачныя даліны і абалонкі вадаёмаў”, — адзначыў В.Яцухна.

Марат ГАРАВЫ.

Касіры Лунінецкага філіяла «Беларусбанка» падазраюцца ў крадзяжы чэкаў «Жыллё»

Трое супрацоўніц аддзялення № 8 Лунінецкага філіяла № 119 ААБ “Беларусбанк” падазраюцца ў крадзяжы 110 чэкаў “Жыллё”.

Як устанавілі падчас праверкі супрацоўнікі аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Лунінецкага РАУС, жанчыны — старшы кантралёр-касір, кантралёр-касір і касір — яшчэ ў 2002 годзе па папярэдняй змове, шляхам вырабу загадзя лжывых заяў на пераафармленне чэкаў “Жыллё” і папярэдняга складання падложных рэестраў выкралі 110 чэкаў.

З улікам індэксацыі росту кошту жылля для індэксацыі жыллёвай квоты ўрон склаў больш як 85 мільёнаў рублёў.

Махляры вымагалі грошы за інфармацыю аб выкрадзеным аўтамабілі

Супрацоўнікамі аддзела крымінальнага вышуку Ленінскага РАУС Брэста затрыманы двое 19-гадовых брэстаўчан — навучэнец Высокаўскага прафесійна-тэхнічнага каледжа і медсястра паліклінікі №1, якія падазраюцца ў махлярстве.

З газетнай аб’явы хлопец і дзяўчына даведаліся аб тым, што яшчэ на пачатку мая ад цэнтральнага ўваходу ў мемарыяльны комплекс “Брэсцкая крэпасць-герой” быў выкрадзены аўтамабіль “Аўдзі-100". Яны патэлефанавалі па дадзеным у аб’яве тэлефоне і паведамілі, што маюць інфармацыю, якая ўяўляе інтарэс для ўладальніка аўтамабіля. Спачатку яны патрабавалі даволі вялікую суму грошай, але потым дамовіліся расказаць, дзе аўтамабіль, за 100 долараў. Уладальнік машыны западозрыў, што маладыя людзі наогул нічога не ведаюць, а проста вымагаюць грошы, таму і звярнуўся ў міліцыю.

Юнак і дзяўчына былі затрыманы на прывакзальнай плошчы Брэста і насамрэч не мелі ніякай каштоўнай інфармацыі. Цяпер вырашаецца пытанне аб завядзенні крымінальнай справы за махлярства. Выкрадзены аўтамабіль дагэтуль не знойдзены.

БелаПАН.

Інфармацыя пра тавар — на беларускай мове

На пасяджэнні навукова-тэхнічнай камісіі Дзяржстандарта быў зацверджаны новы стандарт Беларусі СТБ “Тавары нехарчовыя. Агульныя патрабаванні. Інфармацыя для спажыўца”, у якім замацавана палажэнне аб тым, што інфармацыя пра тавар даводзіцца да спажыўца на беларускай і рускай мовах.

Чыноўнікам камісіі Дзяржстандарта ўдалося зламаць стэрэатып, што ў краіне, дзе дзве дзяржаўныя мовы, не абавязкова жорстка рэгламентаваць выкарыстанне абедзвюх моў падчас афармлення тавараў.

На маю думку, такое рашэнне камісіі стала магчымым дзякуючы подпісам грамадзян пад патрабаваннем абавязаць вытворцаў выкарыстоўваць дзяржаўную беларускую мову ў афармленні тавараў. Мяркую, што ўзважаная і па-сапраўднаму дзяржаўная пазіцыя Дзяржстандарта паспрыяе ўсталяванню рэальнага двухмоўя на спажывецкім рынку.

На жаль, у другім стандарце СТБ “Тавары харчовыя. Агульныя патрабаванні. Інфармацыя для спажыўца”, які быў прыняты раней, выкарыстанне беларускай мовы пры афармленні тавараў застаецца неабавязковым. Спадзяюся, што Дзяржстандарт унясе змены і ў гэты дакумент. Каб наблізіць гэты час, Таварыства беларускай мовы сабрала некалькі тысяч подпісаў грамадзян пад патрабаваннем выкарыстання беларускай мовы таваравытворцамі. Дадамо, што падпісныя бланкі працягваюць паступаць з розных куткоў Беларусі.

Сяргей КРУЧКОЎ,
намеснік старшыні ГА “ТБМ імя Ф.Скарыны”.

Даверлівасць...

Фота IREX/ProMedia.

Новыя нумарныя знакі

Новыя знакі плануецца ўвесці са студзеня 2004 года. Яны будуць устанаўлівацца на зноў купленыя аўтамабілі альбо па жаданні ўладальнікаў транспартных сродкаў.

Нумарныя знакі будуць адзінымі для ўсіх катэгорый грамадзян. Асаблівымі адрозненнямі новых знакаў з сямю ступенямі абароны з’яўляюцца лічбавае абазначэнне вобласці і горада Мінска (сталіцы будзе прысвоена лічба “7"), а таксама выява дзяржаўнага сцяга.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Беларускі Дзед Мароз будзе жыць у Белавежскай пушчы

Галоўны беларускі Дзед Мароз будзе жыць у дзяржаўным нацыянальным парку “Белавежская пушча”.

Рэзідэнцыя размесціцца ў лесе, непадалёк ад паляны, дзе ўзімку падкармліваюць статак зуброў. Плануецца, што ў сані Дзеда Мароза будуць запрэжаны алені, якія жывуць у Белавежскай пушчы.

БелаПАН.

АБРАЗКІ

Ударым касой па беспрацоўі

Пачуць звон малатка па касе ў цэнтры горада — сёння такая ж рэдкая з’ява, як і родную мову ў рыначным ці вулічным натоўпе. І ўсё ж пачуў яго, праходзячы міма прыватнага дома, ад якога да цэнтра горада — нейкіх дзвесце метраў. За высокім шчыльным плотам пачуваўся знаёмы з дзяцінства перастук малатка. Зазірнуў праз шчыліну ў агароджы, а ў двары чорнавалосая мілавідная дзяўчына адбівала на сталёвай “бабцы”, загнанай у невялікую калоду, касу.

Пад вечар убачыў яе каля школьнага стадыёна, дзе дзяўчына па-мужчынску размашыста касіла густую траву вакол яго. Пазнаёміліся. Беспрацоўная ўжо другі год. Звярталася ў Цэнтр занятасці, але там нічога не паабяцалі — у іх на ўліку стаіць звыш 1600 беспрацоўных і большасць — маладыя жанчыны.

Дзяўчына з маці трымаюць казу, вось і рыхтуе ёй на зіму сена, балазе трава сёлета добра ідзе ў рост паўсюль — толькі не лянуйся. Бо на адну матчыну пенсію не пражыць.

З «рiднай мовi» — да скону дзён

У дзяцінстве, у 1932—1933 гады, бабуля Фядора перажыла на Украіне страшны голад, у іх вёсцы памерла каля паўтысячы чалавек, Фядору выратавалі ад смерці сваякі, бо бацькі не выжылі.

Дажываць свой век ёй давялося у адной са слуцкіх вёсак, з нявесткай-пенсіянеркай, удавой — пасля смерці мужа, былога марака-падводніка. Без пары даканала яшчэ не старога чалавека атрыманая там павышаная доза абпраменьвання. А маці ўжо гадоў пятнаццаць шчыруе на градках, на зіму нявестка забірае яе ў сваю гарадскую кватэру. Такіх “чаўночных” бабуль сёння ў вёсках нямала.

Фядора носіць у душы яшчэ адну нязгасную любоў — да “рiднай мовi”. Не забыла яе, жывучы побач з браткамі-беларусамі, большасць якіх размаўляе на нягеглай “трасянцы”. Фядора-ўкраінка нібы дае ім усім урок: каб людзьмі звацца і гонар свой нацыянальны мець, трэба мову матчыну насіць у сэрцы да скону дзён.

«Крынічка», дай вады напіцца — сваёй!

У дызельпоездзе Асіповічы—Салігорск зухаваты хлапец з кіпай газет абыходзіць вагоны, прапануючы “тавар” на выбар. Мне ў рукі трапіў свежы нумар бабруйскай “Крынічкі”на 16 старонках. І наклад неблагі — 8100 экземпляраў.

Стаў гартаць старонкі, а там усе матэрыялы, рэклама на адной мове — расійскай. Хоць бы, для блізіру, далі адну інфармацыю па-беларуску — а ні-ні! Дальбог, стала крыўдна за беларускіх журналістаў з рэгіянальнай газеты, якія адцураліся роднай мовы, пакінуўшы за ёю права заставацца толькі ў назве выдання і прозвішчах рэдактуры.

Будзе помнік вязням генацыду

Аб ускрыцці на тэрыторыі 1-га ваеннага гарадка ў Слуцку могільнікаў з рэшткамі масавых пахаванняў у 1942—1943 гады вязняў нямецкага канцэнтрацыйнага лагера, што паміралі там ад голаду і хвароб або былі спалены жывымі, расказвалася ў “Народнай волі” ў нумары за 10 чэрвеня.

Паводле інфармацыі вядучага спецыяліста па ўвекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр вайны пры Міністэрстве абароны Рэспублікі Беларусь А.А.Петрушэні, там загінула больш за 18 тысяч ваеннапалонных і грамадзянскага насельніцтва, прывезенага ў канцлагер з гарадоў Расіі.

Як стала вядома, для ўдакладнення абставін гібелі людзей была створана камісія на чале з першым намеснікам старшыні гарвыканкама С.Л.Алікевічам. У яе ўвайшлі прадстаўнікі ваенкамата, ваеннай пракуратуры, Цэнтра гігіены і эпідэміялогіі. Абследаваўшы месцы раскопак, камісія прапанавала спыніць іх, а ў памяць аб загінуўшых вязнях паставіць помнік.

Міхась ТЫЧЫНА.

г.Слуцк.

Сураж — горад пенсіянераў

Амаль ніхто з сёлетніх выпускнікоў сярэдняй школы гарадскога пасёлка Сураж Віцебскага раёна не застанецца жыць на радзіме, бо ўладкавацца на працу ў Суражы вельмі цяжка, калі не маеш пэўнай спецыяльнасці. Лясгас і два саўгасы — вось, уласна кажучы, і ўсе мясцовыя прадпрыемствы, дзе часам узнікае патрэба ў кадрах. Так што моладзь, як правіла, накіроўваецца ў пошуках шчасця ў Віцебск, Смаленск ды іншыя гарады Беларусі і Расіі.

Нямала ў Суражы і расіян, якія ўпадабалі маляўнічы пасёлак на беразе Заходняй Дзвіны пасля свайго выхаду на пенсію. Жыллё, пакінутае ў Расіі, гэтыя людзі здаюць у арэнду, атрымліваючы за гэта нядрэнныя, па беларускіх мерках, грошы, а за пенсіяй ездзяць у блізкі горад Веліж Смаленскай губерні. Расійскія пенсіі, абмененыя на беларускія грошы, дазваляюць перасяленцам жыць заможна.

Асабліва шмат у Суражы былых мурманчан, паўночным заробкам і пенсіям якіх беларусы могуць толькі пазайздросціць. Прыезджыя з Мурманска пабудавалі ў пасёлку адмысловыя катэджы, абзавяліся, па прыкладзе абарыгенаў, свойскай жывёлай і дажываюць свой век у згодзе з карэнным насельніцтвам і лагоднай, жыватворнай прыродай легендарных партызанскіх мясцін.

Адна сур’ёзная праблема турбуе і тутэйшых, і перасяленцаў: адсутнасць пастаяннага моста праз Заходнюю Дзвіну, якая падзяляе мястэчка накшталт міждзяржаўнай мяжы. Усе афіцыйныя ўстановы Суража размешчаны на левым беразе. Тут і пасялковы Савет, і школа, і паліклініка, і кантора лясгаса, і пажарная служба, і міліцыя.

Для тых суражан, якія жывуць на гэтым баку, такое суседства вельмі зручнае, а вось для астатніх водная перашкода — проста бяда. На правым беразе жыве трэцяя частка насельніцтва Суража, і кожны раз, як зарэчным трэба наведаць “цэнтр”, на дапамогу ім прыходзіць дапатопны паром.

Штогод рака бярэ даніну з чалавечай неасцярожнасці. Спяшаючыся на другі бераг, некаторыя тутэйшыя жыхары бязглузда шыбуюць па тонкім лёдзе, імчацца па хвалях на няўстойлівых лодках, а самыя адчайныя спрабуюць пераплыць Заходнюю Дзвіну самастойна.

На жаль, гэтыя спробы часам вядуць да трагедый, што пагаршае дэмаграфічную сітуацыю ў пасёлку, дзе і без таго практычна не засталося людзей працаздольнага ўзросту. Мясцовая статыстыка сведчыць, што пенсіянеры складаюць 80% тутэйшага насельніцтва, а смяротнасць у Суражы пераўзыходзіць нараджальнасць аж у 15 разоў, што з’яўляецца рэкордным паказчыкам для Беларусі, а магчыма, і для большай тэрыторыі свету.

Для таго каб палепшыць дэмаграфічную абстаноўку ў Суражы, трэба не так ужо і многа. Па-першае, вярнуць у пасёлак бальніцу, якая калісьці была пераведзена за 4 кіламетры ад пасёлка. Па-другое, пабудаваць мост праз раку. Пэўныя грошы на гэта сабралі б мясцовыя прадпрыемствы: лясгас, саўгасы, зарэчныя гаспадаркі.

Але для будаўніцтва патрэбны дзяржаўны штуршок: закласці і ў план добраўпарадкавання Суража суму, якой было б дастаткова на праект моста і пачатковую фазу работ па яго ўзвядзенні. Вырашыць гэтую праблему можа толькі аблвыканкам. Але, мяркуючы па ўсім, кіраўнікі вобласці вельмі даўно не завіталі ў славутыя партызанскія мясціны.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Народная Воля
17 ЧЭРВЕНЯ 2003 г.

Што там, у Польшчы?

Самы вялікі ваенны кантракт

Польшча будзе экспартаваць танкі ў Малайзію. Падпісаны кантракт, які складае рэкордную суму ў 400 млн. амерыканскіх долараў. Ён прадугледжвае пастаўку да 2006 года 48 польскіх танкаў PT-91M, а таксама суправаджаючага рыштунку і паслуг.

Частка гэтай сумы (70 млн. долараў) будзе прызначана на афсетныя інвестыцыі, у тым ліку трансфер польскіх тэхналогій у сферу аховы марскіх межаў, а таксама конегадоўлю.

Новыя тэхналогіі будуць патрабаваць забеспячэння Малайзіі польскай тэхнікай і абсталяваннем, што карысна паўплывае на польскі экспарт у гэтую краіну. Адпаведнае пагадненне падпісаў у красавіку б.г. у прысутнасці міністра нацыянальнай абароны Ежы Шмайдзінскага старшыня прадпрыемства замежнага гандлю "Бумар" Раман Бачыньскі.

Польская эканоміка выйграе ад закупак самалётаў F-16

Польскі ўрад зацвердзіў дагаворы, якія датычацца закупкі амерыканскіх самалётаў F-16. Яны прадугледжваюць пастаўку ў 2006—2008 гадах 48 самалётаў гэтага тыпу, фінансавыя ўмовы абслугоўвання кантракту і крэдыту, які прадаставіў Польшчы амерыканскі ўрад на рэалізацыю праекта, а таксама афсетнага дагавора, які абавязвае амерыканскі бок інвеставаць у польскую эканоміку.

Намінальная сума інвестыцый складзе 7,7 млрд. долараў і ахопіць 44 дагаварныя праекты, з якіх 16 — гэта прамыя інвестыцыі, а 28 датычацца цывільнай вытворчасці і дзейнасці.

Экалагічны транспарт

У рамках рэалізуемай праграмы, папулярызуючай экалагічныя чыгуначныя перавозкі TIR, у красавіку б.г. ажыццёўлена перавозка вялікагрузных самазвалаў з Кіева ў Слаўкаў Слёнскага ваяводства. Цягнік пад назвай "Яраслаў", які перавозіў звыш 20 аўтамабіляў, пераадолеў каля 400 км шырокакалейнага шляху. Гэта была частка пілатажнай серыі, папулярызуючай камбінаваныя чыгуначна-дарожныя перавозкі ў кантэйнерах.

Такое спалучэнне павінна стаць у будучым альтэрнатывай марскім перавозкам на трасе Уладзівасток—Заходняя Еўропа. З партоў Далёкага Усходу судны плывуць у Еўропу звыш двух месяцаў, у той час як тавар, загружаны ва Уладзівастоку на вагоны Транссібірскай чыгункі, можа быць дастаўлены ў Слаўкава, а затым далей у Заходнюю Еўропу за няпоўныя два тыдні.

Паводле меркавання Агенцтва развіцця прамысловасці, Слаўкаў можа стаць адным з вялікіх "сухапутных партоў" Еўропы. Агенцтва плануе яшчэ ў гэтым годзе распачаць працы над праектам, распрацаваць прынцыпы фінансавання, а таксама атрымаць неабходныя дазволы. На асноўныя работы, звязаныя з інфраструктурай, будзе прызначана ў бягучым годзе 5 млн. амерыканскіх долараў. Чарговыя 100 мільёнаў павінны прадаставіць інвестары і фінансавыя ўстановы.

Палякі ў Еўрапейскім парламенце

Польскія парламентарыі ўпершыню будуць удзельнічаць у пасяджэннях камісій і палітычных фракцый Еўрапарламента. На пасяджэнне ў Парламенце ў якасці назіральнікаў атрымалі права 54 польскія дэпутаты і сенатары. Усяго статус назіральнікаў атрымалі 162 парламентарыі з 10 краін-кандыдатак. Візіт дазволіць польскім прадстаўнікам пазнаёміцца з працай установы. Яны маюць права ўдзельнічаць як у рабоце камісій, так і палітычных груп саюзнага Парламента, а таксама выступаць, хоць і не ўдзельнічаць у галасаваннях.

Адам Белян, прадстаўнік партыі "Права і справядлівасць", адзначыў, што на працягу бліжэйшага года дэпутаты набудуць веды, якія дапамогуць ім у працы ў Еўрапарламенце. Чакаецца, што парламентарыі з уступаючых краін будуць ведаць як мінімум адну з 11 афіцыйных моў Саюза.

Польскі атэстат сталасці па-беларуску

У бягучым годзе 263 вучні з Гайнаўскага ліцэя з беларускай мовай навучання і ліцэя ў Бельску Падляскім здаюць экзамен па беларускай мове на атэстат сталасці. Дваццаць два вучні як пераможцы алімпіяд вызвалены ад экзамена.

На думку дырэктара школы ў Гайнаўцы Эўгеніюша Сачко, жадаючых вучыцца ў беларускім ліцэі шмат. Ён лічыць, што навучанне ў гэтым ліцэі для моладзі нацыянальнай меншасці — магчымасць пацвярджэння сваіх каранёў.

"Выпускны экзамен па беларускай мове — гэта таксама для вучняў падкрэсленне значнасці мовы, якую вывучаюць і на якой размаўляюць. Гэта ж іх родная мова", — адзначыў Сачко. Восем выпускнікоў ліцэя ў Гайнаўцы здалі ўжо ў гэтым годзе экзамены міністэрскай камісіі з Беларусі і распачнуць у новым навучальным годзе вучобу ва універсітэтах Гродна і Мінска. У Падляскім, дзе пражывае найбольшая колькасць беларускай меншасці, родную мову вывучаюць 3,8 тысячы вучняў.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ

Рижский бальзам

Когда-то, в советские времена, рано утром от Минского железнодорожного вокзала отправлялся поезд с "крылатым" названием "Чайка". В течение двенадцати часов он проезжал все три прибалтийские столицы — Вильнюс, Ригу, Таллинн — и вечером возвращался в Минск. Некоторые из жаждущих граждан, которые поботоропистей, за выходные могли посетить все эти города и привезти оттуда разный дефицитный у нас товар, начиная от жвачек и заканчивая сырокопченой колбасой.

Сегодня пассажиропоток в сторону Прибалтики поскуднее: границы, визы, пошлины... Но я все же решила побывать в Риге. Попутчиком оказался разговорчивый человек, давным-давно проживающий в Латвии.

— Я часто бываю в Минске, — говорит мой сосед по купе, — и, скажу честно, удручает то, что ваши люди до сих пор не понимают, как можно жить по-другому, не надеясь на государство и правителей. Все нужно решать самим. Так живет весь мир.

Расстояние от Минска до Риги поезд преодолевает за восемь часов. И практически все время мы судачили о том, о сем. Собеседник много рассказывал о Латвии, ее столице, что хотелось скорее увидеть собственными глазами.

[illegible]

[illegible]

Ольга РОМАНЮК.

ДАЙДЖЕСТ

American Airlines заплатит 3,2 тысячи долларов за выброс отходов с самолета

Житель калифорнийского города Санта-Круз Рей Эриксон выиграл иск против авиакомпании American Airlines, с самолета которой были сброшены замороженные канализационные отходы, упавшие на стеклянную крышу его катера. Суд обязал авиакомпанию выплатить Эриксону 3236 долларов, эта сумма практически совпадает с суммой, заявленной в иске. Представители American Airlines были крайне удивлены решением суда и назвали его беспрецедентным.

Настоящий полковник! Американский

Американский полковник Кассем Салех принес извинения всем женщинам, которых он просил выйти за него замуж. Всем своим "невестам", которых у военного набралось как минимум около 30, он делал предложения одновременно. Сознавшись через своего адвоката, что вел себя неподобающим образом, 50-летний офицер получил от одной из своих жертв заявление, что простых извинений ей недостаточно. А его защитник рассказал журналистам, что, по его сведениям, все 30 женщин уже сговорились устроить полковнику отставку из армии. По данным внутреннего расследования, Салех общался со своими подругами через Интернет и по телефону. На сайтах знакомств он выбирал американок и канадок.

"Он приносит искренние извинения, — сказал адвокат полковника. — Он никому не хотел причинить вреда". Однако одна из жительниц Нью-Йорка, обманутая Салехом, заявила, что он "украл ее сердце" и что "этого не может быть достаточно за такое предательство".

Вооруженные телохранители заступились за принца Уильяма

Спор, возникший на дороге между принцем Уильямом (на снимке) и агрессивно ведущим себя автомобилистом, смогли остановить только вооруженные телохранители принца. Офицер Королевского отделения охраны был вынужден призвать рассердившегося водителя к спокойствию. Перед этим машина принца резко обогнала идущий впереди автомобиль, который тут же поравнялся с ней и несколько раз просигналил. Обе машины остановились, и к недовольному принцем водителю вышел его телохранитель. После короткого разговора наследник британского престола смог продолжить свой путь.

Британский мореплаватель найден в центре Тихого океана

Катер японской береговой охраны ZAO подобрал британского моряка Мика Доусона, дрейфовавшего на своей лодке "Миссис Ди" (Mrs D) на расстоянии приблизительно 740 километров от берега. Как стало известно, морской путешественник собирался пересечь в одиночку Тихий океан. Для этого он 2-го июня вышел из японского порта Чоши и взял курс на Сан-Франциско. Крепление руля на "Миссис Ди" было повреждено сильным штормом, сломанное крепление повредило также и корпус лодки. Мик взвесил ситуацию — продолжать переход при таких повреждениях невозможно. Сложившиеся обстоятельства на данный момент не представляют для Мика опасности, он не передавал сигнал SOS".

В Англии ограблена коллекция Ротшильдов

Из коллекции семьи Ротшильдов, размещенной в поместье Waddesdon в Англии, было похищено более сотни антикварных золотых шкатулок. Преступление совершили пятеро неизвестных, одетых в черные маски, скрывавшие их лица. "Это был профессиональный и организованный криминальный акт", — заявил детектив Дэйв Ханиболл. К поискам воров подключены служебные собаки и вертолет. Неподалеку от поместья уже обнаружен сожженный пикап, на котором скрылись преступники.

Поместье Waddesdon никогда не использовалось семьей Ротшильдов в качестве жилого дома и изначально строилось как музей для коллекции французского искусства XVIII века. В коллекцию входят предметы мебели, фарфор, портреты английских живописцев, а также разнообразные объекты искусства ренессанса.

Ученые обнаружили ген, связанный с маниакальной депрессией

Американские ученые обнаружили ген, связанный с возникновением маниакальной депрессии, и выяснили, что к заболеванию приводит генная мутация. В ходе исследований ученые калифорнийского университета и университета Сан-Диего выяснили, что ген GRK3 мутирует, реагируя на допамин. Ген перестает функционировать, когда это необходимо, и, наоборот, начинает работать, когда этого не требуется. Ученые выяснили, что такой мутации подвержены чувствительные к допамину люди.

Бывший посол Ирака в ООН: Саддам получил по заслугам

Бывший посол Ирака в ООН Мохаммед аль-Дури заявил, что режим Саддама Хусейна заслуживал того, чтобы быть свергнутым. В интервью, данном телекомпании "Би-Би-Си", аль-Дури сообщил, что, по его мнению, народ Ирака рад смене власти, но недоволен оккупацией страны войсками коалиции. Аль-Дури отметил, что присутствие американских и британских войск в Ираке превращает страну в колонию. С точки зрения бывшего дипломата, Саддама Хусейна должны были свергнуть сами иракцы. Аль-Дури также добавил, что он считает, что суд над Хусейном был бы справедлив. Бывший посол подчеркнул, однако, что преступника должен был бы судить народ Ирака.

Кроме того, аль-Дури по-прежнему уверен, что Багдад не располагал оружием массового уничтожения. "Мы ждем сейчас, что США и Великобритания представят доказательства существования этого оружия", — сказал аль-Дури.

РОЗДУМ

...З намі засталася толькі выява ахоўніцы зямлі беларускай — Еўфрасінні Полацкай

Радзім ГАРЭЦКІ,
экс-прэзідэнт Згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына»

10 год таму, 8—10 ліпеня 1993 года, у Мінску ў Вялікім тэатры оперы і балета адбыўся Першы з'езд беларусаў свету, які наладзіла ЗБС "Бацькаўшчына" разам з урадавымі структурамі Беларусі. Са створанага мастаком Э.Агуновічам сімвала з'езда з гонарам глядзела Еўфрасіння Полацкая на сваіх нашчадкаў, якія ўпершыню сабраліся на з'езд і ажыццявілі заклік Янкі Купалы: "На Вялікі Сход. Па Бацькаўшчыну!".

З замежжа тады прыехалі сотні суайчыннікаў. Многія з іх, асабліва з далёкага замежжа, трапілі на Бацькаўшчыну пасля некалькіх дзесяткаў гадоў і са слязамі на вачах углядваліся ў родныя мясціны, якія ў сэрцы трымалі з дзяцінства і снілі ў светлых снах успамінаў. Некаторыя падалі на калені і цалавалі родную зямлю. Былі і такія, што баяліся за сябе і з недаверам аглядаліся вакол. Але ўжо аб'яўленая незалежнай краіна з адкрытым сэрцам спаткала суайчыннікаў...

Упершыню сабраліся разам прадстаўнікі беларусаў усяго свету, каб асэнсаваць сябе ў кантэксце сваёй прысутнасці ў свеце, кансалідаваць нацыю, абмеркаваць шляхі да сапраўднай незалежнасці, дзяржаўнага будаўніцтва і нацыянальнага адраджэння Беларусі. Тады мы з надзеяй глядзелі ў будучыню і нам здавалася, што гэты з'езд — толькі пачатак магутнага працэсу новага адраджэння.

Але ў хуткім часе мы ўпэўніліся, што гэта быў яго апагей, бо ў далейшым такога маштабу сустрэчы і такога адзінства волі і мэтаў нацыі стварыць не ўдалося, аб чым сведчаць Другі і Трэці з'езды беларусаў свету.

Як сёння, бачу: у тэатры лунаюць прыгожыя старадаўнія бел-чырвона-белыя сцягі, толькі наперад кліча непераможны вершнік "Пагоні". Гэтыя святыя дзяржаўныя сімвалы былі прыняты парламентам незалежнай Беларусі, прычым у залу парламента сцяг урачыста ўнеслі знакамітыя дэпутаты. А ўжо праз чатыры гады Іван Ціцянкоў, першы кіраўнік Упраўлення справамі А.Лукашэнкі, ірваў на кавалкі такі сцяг, бо дзяржаўныя сімвалы былі заменены на падобныя да былых савецкіх, а за тыя, папярэднія, стала магчымым атрымаць вялікі штраф ці нават трапіць у турму.

І ўсё ж памяць вяртае мяне ў той гістарычны дзень. Прагучаў недзяржаўны, але сапраўды нацыянальны гімн "Пагоня", які выканаў Дзяржаўны народны хор пад кіраўніцтвам Міхася Дрынеўскага. Зараз у краіне ўстаюць пад музыку афіцыйнага гімна БССР.

Памятаю: з'езд адкрыў Васіль Быкаў — першы прэзідэнт ЗБС "Бацькаўшчына". Адзначыўшы цяжкі лёс беларускага народа, ён папярэдзіў: "Нават тыя малыя рэшткі дэмакратыі і свабоды, якія вялізнымі высілкамі дэмакратычных сілаў, і найперш іх авангарду — Беларускага Народнага Фронту — адваяваныя ў камуны, рызыкуюць быць адабранымі назад. [...] Толькі аб'яднанне, салідарнасць ... вызначаць нацыянальна-дэмакратычнае адраджэнне нашай мілай Айчыны, Маці-Беларусі". Не думаў тады Васіль Уладзіміравіч, выдатнейшы пісьменнік і грамадскі дзеяч, што хутка ён вымушаны будзе пакінуць Беларусь і жыць і працаваць за межамі Радзімы.

Стоячы, дэлегаты з'езда сустрэлі выхад на трыбуну Зянона Пазьняка, які пазней разам з іншымі дэпутатамі быў збіты ў зале Вярхоўнага Савета, а затым і зусім змушаны пакінуць Бацькаўшчыну. Некаторыя вядомыя палітычныя дзеячы наогул некуды зніклі ў невядомасць.

Не, ніколі не забуду той Першы з'езд беларусаў свету. Вялікі тэатр поўніўся роднай беларускай мовай, якая тады была адзінай дзяржаўнай і асабліва шырока пачала распаўсюджвацца пасля прыняцця "Закона аб мовах". Замежныя беларусы далі колькасць беларускамоўных грамадзян, і таму нават на вуліцах Мінска можна было адчуць прыгажосць роднай мовы. Кіраўнік дзяржавы С.Шушкевіч і многія члены ўрада і парламента (нам.старшыні Савета міністраў М.Дзямчук, міністры П.Краўчанка, А.Бутэвіч, Я.Вайтовіч, В.Гайсёнак, нам.міністра У.Гілеп, І.Карэнда і інш.) выступалі па-беларуску. Пасля сумна вядомага рэферэндуму і прыняцця "дзвюхмоўя" роднае слова зусім знікла з афіцыйнага ўжытку — пачуць яе ад кіраўніка дзяржавы ці прадстаўніка ўлад успрымаецца як нейкае рэдкае цуда. Шкада, але ўсюды карыстаюцца ёй усё менш і менш.

На пачатку 90-х гадоў пашыраліся дэмакратычныя і беларускамоўныя СМІ, навучальныя ўстановы. Па тэлебачанні і радыё можна было ўбачыць і пачуць прадстаўнікоў розных думак — і ўладных, і апазіцыйных — іх спрэчкі паміж сабой. Адкрыўся і выдатны Гуманітарны ліцэй імя Я.Коласа пад кіраўніцтвам У.Коласа. Цяпер ён пад пагрозай знішчэння. Беларускамоўныя садкі, можна сказаць, зніклі зусім, школы можна пералічыць па пальцах, а ВНУ так і не паспелі стаць беларускамоўнымі. Закрываюцца многія газеты, здымаюцца непажаданыя рэдактары часопісаў і газет і змяняюцца на больш паслухмяных шляхам аб'яднання ў "холдынг", атрымання вялікіх штрафаў, а то і зняволення; бібліятэкам забаронена выпісваць недзяржаўныя газеты і г.д.

У хуткім часе пасля з'езда была прынята Канстытуцыя краіны, на якой клятву прыняў і першы прэзідэнт і лічыў, што яна дае яму "царскія паўнамоцтвы", але з часам выгукнула яго незадаволенасць, таму ён яе падправіў, а цяпер свае ўказы і дэкрэты паставіў вышэй, чым многія яе артыкулы. Тады пашыралася выбарнасць кіруючых асоб у розных сферах жыцця — урадавых структур, дырэктароў, але яе змянілі сістэмай "вертыкалі". Гэты працэс закрануў нават навучальныя і навуковыя ўстановы. Напрыклад, у Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі пры выбарах прэзідэнта і бюро прэзідыума мы па старой савецкай звычцы прыйшлі ўзгадніць кандыдатуры да тагачасных кіраўнікоў дзяржавы С.Шушкевіча і В.Кебіча, дык яны адказалі: "Выбірайце каго хочаце, гэта Ваша справа". У выніку кіраўніцтва Акадэміі навук тады першы і, на жаль, пакуль што і апошні раз было выбрана па-сапраўднаму дэмакратычным шляхам. Зараз указам А.Лукашэнкі ўсе галоўныя кіруючыя пасады не выбіраюцца, а прызначаюцца, што пярэчыць шматгадовай традыцыі ўсіх акадэмій, статуту НАНБ і прынятаму раней закону. На жаль, паслухмянасць членаў Акадэміі пад ціскам пачуцця страху і халуйства прывяла да ўключэння гэтага ўказа ў новы статут НАН Беларусі пры адкрытым (а не тайным) амаль аднадушным галасаванні.

На пачатку 90-х гадоў грамадскасць Беларусі з надзеяй і аптымізмам глядзела на будучыню краіны, якая адрывалася ад таталітарызму і паступова крочыла ў цывілізаваны мір, абмяркоўваючы магчымасці палітычнай і эканамічнай незалежнасці (свая фінансавая сістэма і грошы; Чарнаморска-Балтыйскі калектар, каб мець некалькі крыніц паступлення паліва; вольны шматпалярны рынак і інвестыцыі; перабудова сельскай гаспадаркі і г.д.). Здавалася, што Беларусь цвёрда стала на гэты шлях і ў хуткім часе стане па-сапраўднаму краінай еўрапейскага ўзроўню, апраўдае сваё геаграфічнае палажэнне ў цэнтры Еўропы, тым больш што яе прыхільна пачалі прымаць у свеце, асабліва калі ўбачылі яе мірныя намеры (дзяржава адмовілася ад ядзернай зброі), імкненне да росквіту і сяброўства. Але кіраўніцтва краіны ўмудрылася амаль з усімі дзяржавамі пасварыцца, апрача толькі дзяржаў з таталітарнымі рэжымамі. Поўная прывязка эканомікі да Расіі, палітыка аб'яднання ў адзіную дзяржаву Расіі і Беларусі (па-сапраўднаму мала выгодная для абедзвюх краін), шчырыя прызнанні А.Лукашэнкі ў тым, што ён прыхільны парадку тыпу мінулага германскага і што "краіну сваю за цывілізаваным мірам не павядзе", прывяло да магчымасці згубы яе суверэнітэту і яшчэ больш знізіла аўтарытэт Беларусі ў свеце і паставіла ў ізаляцыйны тупіковы стан.

А.Лукашэнка і паслухмянае яму кіраўніцтва краіны ўпарта рухаюць Беларусь у савецкае мінулае: прасавецкія сцяг, герб і гімн; аднаўленне піянерыі і камсамолу; пасады, падобныя да былых палітрукоўскіх; стварэнне ідэалогіі (пакуль нікому не вядома якой, але блізкай да бальшавіцкай), забарона крытыкаваць былых савецкіх "вождей", у тым ліку Леніна і Сталіна (нягледзячы на знішчэнне па іх загадах мільёнаў невінаватых людзей); выкарыстанне слова "прэзідэнт" у адным выпадку — у адносінах да сябе ("генеральны сакратар" таксама быў толькі адзін у СССР), хаця "прэзідэнт" і "старшыня" — гэта амаль сінонімы і г.д. Трэба помніць, што ў гісторыі рух назад звычайна не бывае перспектыўным, і таму гэта з'ява будзе часовая.

Першы з'езд беларусаў свету паказаў, што беларусы могуць аб'яднацца для пабудовы новай незалежнай дэмакратычнай і багатай краіны, але азначаныя падзеі і з'явы пакуль не даюць магчымасці здзейсніць гэтую галоўную нацыянальную ідэю адраджэння. На жаль, мы стаім на мяжы страты сваёй незалежнасці, і з намі засталася толькі выява ахоўніцы зямлі беларускай — Еўфрасінні Полацкай, якая з вялікім сумам і кропелькамі слёз на вачах углядваецца ўсё яшчэ з надзеяй, але ўжо значна слабейшай, у свой запалоханы, збяднелы, занадта талерантны народ...

ЛИЧНОЕ МНЕНИЕ

Какой я вижу государственную идею

В последнее время очень много говорится о государственной идеологии. Хочу свое слово сказать и я. Что, на мой взгляд, должно быть ядром белорусской государственной идеологии?

Гражданин — свободный.

Нация — культурная.

Общество — цивилизованное.

Мораль — общечеловеческая.

Страна — богатая.

Государство — социальное.

Власть — сильная и подконтрольная.

Политика — ограниченная демократия.

Экономика — социально ориентированный рынок.

Социальная сфера — гарантированная защита.

Внешние связи — союз с Россией плюс многовекторное сотрудничество.

Гармонично взаимодействуют базовые противоположности — права гражданина и интересы государства, управление и самоуправление, демократия и централизм, рынок и правительство, эффективность и занятость, стихия и план, частное и государственное, материальное и духовное, самостоятельность и патернализм, богатство и бедность, конкуренция и монополизм, индивидуальное и коллективное, свобода и контроль, богатство и мораль, национальное и интернациональное.

Эти противоречия — источник развития.

От капитализма берем эффективность, производство и мотивацию труда — личную выгоду и созидание богатства, от социализма — социальную справедливость и распределение. Производство важнее распределения и уравнения.

Рынок и демократия — не самоцель. Автоматически они не дают ни богатства, ни цивилизации. Они — лишь механизмы. Лишь сочетание их с сильным характером общества и приоритетом экономических интересов ведет к благосостоянию.

Об идеалах... Идеал гражданина — активный, здоровый и благополучный Homo economicus. Богатый гражданин — богатая страна. Идеал прогресса — цивилизация и культура. Ведущий общественный идеал — свобода, государственный — безопасность и порядок, политический — демократия, правовой — равенство перед законом, экономический — эффективность, моральный — долг, эстетический — гармония, человеческий — достаток. Норма жизни — ненасилие.

Справедливость — это равные возможности успеха, а не равное распределение. Неравный труд — неравные доходы. Но богатый и сильный помогает бедному и слабому. Это создает общественное согласие.

Государство для общества, а не наоборот. Власть — честная. Гражданин доверяет власти, а власть — гражданину. Социальное партнерство государства, капитала и труда.

Социальные ценности: порядок, стабильность, уверенность в будущем, жилище, семья, дети, образование, работа, занятость, достойная оплата, материальный достаток, отдых, обеспеченная старость.

Богатство. Оно есть добро, если заработано по правилам. Бедность же — мать всех пороков. Огромная разница в доходах недопустима.

Главное — создать себя и общество можно только напряженным трудом. Нужны воля, терпение, патриотический дух и любовь к Беларуси.

В контексте государственной идеологии хочу немного порассуждать о национальной идее. Считаю, что она должна звучать так: **Беларусь — беларуская і квітнеючая.** Национальная идея подчинена общественной, т.к. национальное — лишь малая часть общественного. Развитие общества только по национальному ориентиру — провальное. А идея **"Беларусь вышэй за усе"** — чистая авантюра.

Вот такие мои мысли. Кто не согласен — давайте поспорим на страницах "Народной воли".

Игорь ВОЛЫНЕЦ,
врач,
кандидат медицинских наук.

НОВЫЯ ІМЁНЫ

Ваяр, які выпівае бутэльку піва за дванаццаць секунд

Знайсці віцэ-чэмпіёна СНД па джыу-джыцу Аляксандра Масюкевіча было даволі няпроста. Сашыны родныя па тэлефоне тлумачылі: "Ён пайшоў піць піва, калі будзе — невядома"... Але мне ўсё ж такі пашчасціла...

— Саша, няўжо велізарная любоў да бурштынага напою не перашкаджае дасягаць высокіх вынікаў на татамі?

— Хутчэй не буду, піва вельмі люблю, асабліва — украінскае. Аднойчы, паспрачаўшыся з сябрам, асушыў бутэльку за 12 секунд...

— А як са спартыўным рэжымам? Парушаеш?

— Здараецца. Напярэдадні чэмпіянату СНД па кантактным джыу-джыцу, які праходзіў у [illegible], дзе я стаў бронзавым прызёрам, мы хадзілі ў бар і крыху расслабіліся...

— І як ты назаўтра адчуваў сябе на татамі?

— Мне здавалася, што нармальна. [illegible] у вагавай катэгорыі да 78 кілаграмаў. Першы круг прапусціў і выйшаў змагацца адразу з яго пераможцам — прадстаўніком Малдовы. Перамог, тройчы разбіўшы саперніку нос да крыві.

Потым быў фінальны бой, у якім мне супрацьстаяў чатырохразовы чэмпіён СНД, уладальнік чорнага пояса адэсіт Аляксандр Паляшчук. У самым пачатку бою, па прызнанні відавочцаў, я выглядаў лепш за ўкраінца. Пасля трох хвілін бою пераможца не вызначыўся. А за пятнаццаць секунд да заканчэння дадатковай хвіліны я прапусціў моцны ўдар нагой у галаву...

— Ты, напэўна, упаў, прыбеглі ўрачы...

— Не, на нагах я ўтрымаўся, але падумаў, што калі прапушчу яшчэ адзін падобны ўдар, то тады не змагу падняцца... Таму вырашыў скончыць выступленне, тым больш за той час, што застаўся да заканчэння бою, я не змог бы перамагчы.

— Саша, а навошта табе гэта патрэбна? Б'юць жа балюча...

— Для самазацвярджэння. Ведаеш, джыу-джыцу прымушае быць сабраным і дысцыплінаваным. Бывае, канешне, што нейкія часткі цела баляць, але нічога не зробіш... Цярпіш. Трэніроўкі таксама дапамагаюць у вучобе, у тым сэнсе, што пасля іх добра спіцца перад іспытамі і залікамі.

— А цяпер можна спакойна выйсці на вуліцу ў любы час сутак...

— Значыць, табе давядзецца выкарыстоўваць свае ўменні бійца не толькі на спаборніцтвах?

— Так. Нядаўна выходжу з метро, падыходзіць хлопец. "Дай цыгарэту". Адказваю, што ў мяне цыгарэт няма. Праз імгненне мне ў твар ударыў кулак... Праўда, праз паўхвіліны нападаючы ляжаў тварам да бруку і прасіў яго адпусціць.

Увогуле, я чалавек мірны і заўжды стараюся пазбягаць канфліктаў. Заняткі джыу-джыцу мне патрэбны не для таго, каб нападаць на некага на вуліцы, і не для таго, каб хваліцца перад дзяўчатамі.

— А колькі часу патрэбна навічку, каб чаму-небудзь навучыцца і даць годны адпор у небяспечнай сітуацыі?

— Гэта залежыць ад таго, наколькі пасьпехова чалавек будзе займацца. Думаю, аднаго года хопіць.

— Які пояс у цябе зараз?

— Зараз я ўладальнік першага кю — карычневага пояса. Наступным будзе чорны, і тады мне дадуць першы дан. Але гэта можа здарыцца [illegible].

— А што сабою ўяўляе іспыт на атрыманне пояса?

— Калі бараніўся на карычневы пояс, спачатку здаваў падзенні і кувыркі. Пасля комплексу гэтых практыкаванняў [illegible]. Потым я дэманстраваў тэхніку. Напрыканцы, калі ўжо быў вельмі стомлены, праводзіўся спарынг. На чарзе мне супрацьстаялі чатыры "свежых" спартсмены. Яны мелі права наносіць абсалютна любыя, нават забароненыя ўдары... Тут не прынцыпова перамагчы — галоўнае застацца на нагах. Вытрымаўшы ўсё гэта, я атрымаў пояс.

— А куды можна прыйсці на заняткі па джыу-джыцу?

— Наш клуб называецца "Кабудо", што ў перакладзе з японскага — "шлях ваяра", і размешчаны ён у Мінску на праспекце Скарыны, 32 Б.

Увогуле, у Мінску шмат розных клубаў, але многія з іх вараццца ва ўласным соку. Наш клуб налічвае больш за 100 чалавек, і дзякуючы сэн-сэю Сяргею Кобляву мы з'яўляемся афіцыйнымі прадстаўнікамі шэрагу міжнародных арганізацый, якія займаюцца джыу-джыцу.

У нашым клубе таксама адкрыты групы для дзяўчат і ўсіх тых, у каго праблемы са здароўем.

Так што калі нехта жадае навучыцца гэтаму прыгожаму мастацтву і прайсці шлях ваяра, калі ласка — прыходзьце.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ФУТБОЛ

Чэмпіён перамог сярэбранага прызёра

Адбыліся гульні дзевятага тура чэмпіянату Беларусі па футболе. Барысаўскі БАТЭ атрымаў буйную перамогу над гродзенскім "Нёманам" — 4:0. Два мячы ў гэтай сустрэчы забіў Аляксандр Кобец.

Таксама буйной перамогі дабілася мінскае "Тарпеда-МАЗ". У Брэсце яны перамаглі мясцовае "Дынама" — 5:1.

Перамог з мінімальным лікам 1:0 дасягнулі яшчэ дзве мінскія каманды. "Дынама" пад кіраўніцтвам Анатоля Байдачнага выйграла другі раз запар. У гэтым туры дынамаўцы былі мацней за магілёўскі "Днепр", а "Зорка-ВА-БДУ" сенсацыйна перамагла жодзінскае "Тарпеда".

З такім жа вынікам "Гомель" выйграў у салігорскага "Шахцёра". Бабруйская "Белшына" прайграла наваполацкаму "Нафтану" — 1:3.

Яшчэ дзве сустрэчы дзевятага тура закончыліся нічыйным зыходам. З лікам 0:0 згулялі мінскі "Лакаматыў" і "Маладзечна-2000", а мазырская "Славія" звяла матч да нічыёй з "Дарыдай" з Мінскага раёна — 2:2.

У турнірнай табліцы — дзвюхуладдзе. Па 18 ачкоў маюць мінскае "Тарпеда-СКА" і футбольны клуб "Гомель". Дарэчы, гамяльчане ўсталявалі рэкорд чэмпіянатаў. Гэтая каманда за восем тураў не прапусціла ніводнага мяча.

Спіс бамбардзіраў па-ранейшаму ўзначальвае жодзінскі футбаліст Юрый Мархель. У яго восем забітых мячоў. Гульні наступнага тура пройдуць заўтра.

Зміцер ДРАПАЧКА.

Турнірнае становішча каманд:

	Г	В	Н	П	М	А
Тарпеда-СКА	8	5	3	0	14-4	18
Гомель	8	5	3	0	8-0	18
Тарпеда Ж	8	4	3	1	13-5	15
Шахцёр	8	4	2	2	15-6	14
Нафтан	8	4	2	2	13-10	14
БАТЭ	9	3	5	1	15-9	14
Дынама Мн.	8	4	1	3	17-7	13
Дынама Бр.	8	3	1	4	10-16	10
Белшына	8	2	3	3	9-10	9
Нёман	8	2	3	3	5-9	9
Дарыда	8	2	2	4	11-13	8
Днепр	8	1	4	3	5-8	7
Лакаматыў	8	1	4	3	5-8	7
Славія	8	1	3	4	5-16	6
Маладзечна	9	1	3	5	4-16	6
Зорка-ВА-БДУ	8	1	2	5	4-16	5

АНОНС

«Шахцёр» распачынае футбольны еўрасезон

У нядзелю 22 чэрвеня на мінскім стадыёне "Трактар" адбудзецца матч кубка інтэртота па футболе. Першым з беларускіх клубаў на еўраарэне згуляе салігорскі "Шахцёр". Яго сапернікам стане паўночнаірландская каманда "Ома-Таун". Пачатак сустрэчы ў 18 гадзін.

17 чэрвеня

АЎТОРАК

Усх. 4.37 Зах. 21.45
Даўж. дня 17.08
Поўня
14 чэрвеня

Сёлета спаўняецца **175 гадоў** з часу заснавання Альбярцінскага чыгуналіцейнага завода ў мястэчку Альбярцін (цяпер у межах Слоніма) (1828—1914)

Чытайце нас у Інтэрнеце http:/ nv.promedia.by

Эдуард МАЛАФЕЕЎ:

«Сказаць пакуль няма чаго...»

Пасля двух крайне няўдалых матчаў, якія правяла беларуская футбольная дружына, у нашым футбольным свеце толькі і мусіруюцца чуткі аб магчымай адстаўцы з пасады галоўнага трэнера зборнай Эдуарда Малафеева. Сапраўды, ён не выканаў уласнае абяцанне: вывесці каманду на чэмпіянат Еўропы. У прынцыпе, мала хто спадзяваўся на гэта, але і Эдуарда Васільевіча ніхто за язык не цягнуў — ён мог і не даваць такія гучныя абяцанні.

Наперадзе нас яшчэ чакае сустрэча са зборнай Чэхіі на родным стадыёне і гульня з Малдовай на выездзе. Карэспандэнт "Народнай волі" звязаўся з Эдуардам Васільевічам.

— Ты цяпер пытанні нашым футбалістам задавай, — сказаў Эдуард Малафееў, — яны вунь як прыгожа ўсё кажуць у інтэрв'ю! І, дай Бог, каб у іх было ўсё добра! А мне пакуль няма чаго сказаць. Трэба, як кажуць, "отстояться" трошачкі.

— Усе перажываюць за Вас. Не хочуць, каб Вы ў адстаўку падавалі...

— Дзякуй вялікае за перажыванні. У мяне ўсё будзе добра. Я не злосны чалавек: у такіх, кажуць, усё будзе ў парадку, даражэнькая мая. І табе жадаю, каб злой журналісткай не была.

Вольга РАМАНЮК.

АЛІМПІЯДА 2004

Беларусаў у Афіны павязуць расіяне

Як вядома, XXVIII летнія Алімпійскія гульні пройдуць у будучым годзе ў Афінах. Іх адкрыццё запланавана на 13 жніўня. Прапануем чытачам "Народнай волі" падборку цікавых фактаў, звязаных з буйнейшым спартыўным святам.

Беларускі НАК плануе ўключыць у Алімпійскую дэлегацыю 160—180 спартсменаў. Прыкладны склад дэлегацыі будзе зацверджаны да лістапада бягучага года, а аргкамітэт гаспадароў Алімпіяды атрымае ўдакладнены спіс да красавіка 2004 года.

***

Распрацаваны тры ўзоры алімпійскага адзення для беларускіх алімпійцаў. Беларускі аргкамаітэт па падрыхтоўцы да Алімпіяды спыніўся на белым касцюме з зялёнымі і чырвонымі топікамі для спартсменак, а для спартсменаў рэкамендаваны светла-блакітны пінжак і белыя штаны. Светлая танальнасць адзення абрана з улікам спякотнага надвор'я ў Афінах. Тэмпература паветра ў Афінах у жніўні дасягае 40 градусаў.

Канчаткова ўсе ўзоры алімпійскага адзення будуць зацверджаны на Алімпійскім сходзе. Яго правядзенне запланавана на верасень гэтага года.

***

Спартсмены і трэнеры будуць размешчаны, як звычайна, у Алімпійскай вёсцы. Яна ўяўляе сабой новае збудаванне з блочных 3, 5-павярховых дамоў кватэрнага тыпу. Нацыянальныя Алімпійскія Камітэты краін СНД звярнуліся ў аргкамітэт Афін з просьбай размясціць спартсменаў іх краін недалёка адзін ад аднаго.

Прадстаўнікі СМІ будуць жыць у спецыяльнай вёсцы для прадстаўнікоў мас-медыя.

А вось для гасцей Алімпіяды ўмовы пражывання будуць даволі экзатычнымі. Краіна-гаспадарка XXVIII Алімпійскіх гульняў не можа забяспечыць пражыванне ў гатэлях для ўсіх гасцей Алімпіяды. Госці, кіраўнікі ўрадаў, кіраўнікі дзяржаў і спонсары будуць жыць на караблях, якія плануецца прышвартаваць да прычалу ў сталіцы Грэцыі. Каюта ў суткі будзе каштаваць ад 600 да 800 еўра. Месцы ў гатэлях атрымаюць толькі прэзідэнты і генеральныя сакратары НАКаў.

***

Алімпіяда ў Афінах рыхтуе для гасцей Міжнароднага Алімпійскага камітэта НАКаў яшчэ адзін не вельмі прыемны сюрпрыз. Упершыню за ўсю гісторыю Алімпіяд ім прыйдзецца набываць білеты. Кошт білета на адкрыццё і закрыццё Алімпіяды вагаецца ад 750 да 900 еўра, а на спаборніцтвы, пачынаючы з паўфіналаў, ад 100 еўра і вышэй.

***

Што тычыцца спартыўных збудаванняў, то ў Афінах іх будаўніцтва адстае ад графіка. Марудна ўзводзяцца аб'екты такіх відаў спорту, як каноэ, дзюдо, барацьба, баскетбол, трыятлон і некаторых іншых. Такім чынам, арганізатары Алімпіяды могуць не паспець правесці на арэнах тэставыя спаборніцтвы для тэхналагічнай праверкі абсталявання і падрыхтоўкі персаналу. Спартыўныя аб'екты будучай Алімпіяды раскіданы ў радыусе 40 кіламетраў.

***

Сур'ёзная ўвага будзе нададзена праблеме допінгу. Тэсты на допінг-кантроль пройдуць усе спартсмены, якія прыедуць на XXVIII Алімпійскія гульні. На кожнага спартсмена будзе заведзены спецыяльны пашпарт, куды занясуць даныя аб усіх тэстах.

***

Для таго каб стаць сведкам Алімпіяды "ўжывую", беларускім балельшчыкам прыйдзецца звяртацца ў расійскія турыстычныя кампаніі. Справа ў тым, што беларускія турфірмы адмовіліся ўдзельнічаць у праграме па дастаўцы беларускіх турыстаў на Алімпіяду. Турыстычныя кампаніі павінны былі адразу аплаціць усе неабходныя затраты, выкупіць месцы ў гатэлях і білеты на спаборніцтвы, а затым распаўсюджваць іх у сябе на радзіме. Сярод беларускіх турыстычных кампаній рызыкаваць ніхто не пажадаў, бо арганізатары ўстанавілі даволі высокія цэны.

А вось расійская фірма "Голдэн-Рынг" выкупіла 97.000 білетаў на самыя розныя алімпійскія спаборніцтвы. Так што, калі хтосьці з беларусаў пажадае паехаць у Афіны, звяртайцеся, калі ласка, у замежныя турыстычныя кампаніі.

***

Як і на любой Алімпіядзе, у Афінах будуць свае талісманы. Талісманы будучай Алімпіяды сімвалізуюць адзінства старадаўняй і сучаснай Грэцыі. Прататыпам іх стварэння стала старадаўняя грэчаская лялька, але зараз талісманы прадстаўляюць сучасны спорт і сучасную Алімпіяду.

Імёны талісманаў — Афіна і Февас. Афіна — багіня мудрасці і заступніца горада Афіны, а Февас — бог святла і музыкі. Яны — брат і сястра, якія сімвалізуюць братцва і чалавечнасць.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

P.S *У матэрыяле выкарыстана інфармацыя афіцыйнага сайта Нацыянальнага Алімпійскага Камітэта. Аўтар выказвае падзяку прэс-аташэ НАКа Беларусі Пятру РАБУХІНУ.*

Вторник, 17 июня

БТ

06.00, 07.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
06.10, 07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00, 18.15 **"Золото Югры".** Сериал (Россия).
08.50 Выпускной экзамен по математике за курс базовой школы в общеобразовательных заведениях.
09.10, 17.15 **"Пси-фактор".** Научно-фантастический сериал (США-Канада).
10.05 Існасць. Духовная программа.
10.35 "Есть только миг..." Олег Караваев.
11.00 Из достоверных источников.
11.10, 21.55 **"Королева сердец".** Сериал (Колумбия - Венесуэла).
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 **"Государственная граница".** Сериал. Фильм 3-й **"Восточный рубеж".** ("Беларусьфильм"). 2-я серия.
14.20 Добрый день, Беларусь!
14.35 "Сценарии искусства". Док.сериал (Международный Французский Канал).
15.15 "Нежный возраст". Молодёжный сериал (Международный Французский Канал).
15.40 "Муравьишка-хвастунишка", "Козленок". Мультфильмы.
16.10 Приключенческий фильм **"Последнее лето детства"** ("Беларусьфильм"). Заключительная серия.
19.05 Исторический фильм **"Цареубийца"** (Россия).
20.50 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Новости региона.
22.50 Зона Х.
23.15 Ночной эфир.

ОНТ

08.00, 09.00, 18.00, 20.30, 23.05 Наши новости.
08.05 Телеканал "Доброе утро".
09.05 19.05 **"Земля любви, земля надежды".** Сериал.
09.50 Фильм **"Сердца трех".** 1-я серия.
10.45 "Шутка за шуткой". Юмористическая программа.
11.15 Дисней-клуб: "Ллойд в космосе".
16.10 Комедия **"Фаталисты".** 1-я серия. Россия, 2001 год.
16.55 "Большая стирка" с Андреем Малаховым.
18.10 "Короли смеха". Юрий Никулин.
20.00 Время.
21.00 "Кто хочет стать миллионером?" с Максимом Галкиным.
22.05 Многосерийный фильм **"Пятый угол".** Россия, 2001 год.
23.20 Премьера. Документальный фильм "Личная жизнь Валентины Терешковой". 2-я серия.
00.00 "На футболе" с Виктором Гусевым.
00.30 "Русский экстрим".

РОССИЯ

07.45 Телесериал **"Главные роли".**
08.40, 20.55 Детектив **"Марш Турецкого. Убийство на Неглинной".**
09.40, 18.50 Вести. Дежурная часть.
10.00, 19.00, 22.00 Вести.
17.50 **"Комиссар Рекс".** Телесериал (Австрия-Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
19.55 Телесериал **"Главные роли".**
22.20 Детектив **"Вопросы и ответы"** (США). 1990г.

КУЛЬТУРА

15.20 "Владимир Горовиц играет Моцарта". Фильм-концерт.
16.10 "Классики современного искусства". Нэнси Спиро.
16.35 "Планеты". Документальный сериал (Великобритания, 1998). 2-я серия. "Твердая земля".
17.30 Новости культуры.
17.50 "Порядок слов". Книжные новости.
17.55 "Дворцовые тайны". "Загадочный мсье Филипп".
18.25 "Мистика судьбы". Авторская программа Б.Аверина. "Медный всадник: история и миф".
18.50 "Партитуры не горят". Авторская программа А.Варгафтика.
19.20 **"Шляпа".** Художественный фильм ("Мосфильм", 1981). Режиссер Л.Квинихидзе.
20.50 "Что делать?" Программа В.Третьякова.
21.45 100 лет со дня рождения Михаила Светлова. "Красивое имя, высокая честь".
22.30 Новости культуры.
22.55 XIV Открытый Российский кинофестиваль "Кинотавр". Трансляция из г.Сочи.
23.55 Программа передач.

НТВ

14.35 Что сон грядущий нам готовит? Ток-шоу "Принцип домино".
16.00 "Сегодня" с Ольгой Беловой.
16.30 Сериал **"Скорая помощь"** /США/.
17.25 Документальная драма "Преступление и наказание".
18.00 "Сегодня" с Татьяной Митковой.
18.35 Сериал **"Улицы разбитых фонарей. Операция "Чистые руки",** 13 серия, 2 часть.
19.45 Остросюжетный сериал **"Дальнобойщики. Дым в лесу",** 9 серия.
21.00 "Страна и мир". Главные события дня.
21.30 Модный сериал **"Секс в большом городе"** /США/.
22.15 Сериал **"Улицы разбитых фонарей".**

СТВ+RenTV

06.30 **"Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры".** Телесериал.
06.55, 15.25 "Флинт - детектив во времени". Мультипликационный сериал.
07.20 "Минщина. Люди, события, факты".
07.30, 13.30, 16.00, 19.30, 22.10 "24 часа".
07.50 "СТВ-спорт". Телеальманах.
08.10 "Технология".
08.20 Комедия **"Невероятные приключения дона Винченцо в Австралии".** Италия, 1977.
10.15 "Игровой рефлекс".
10.25 "Столичный футбол с Иваном Савостиковым". Спортивная программа.
10.50 "Пока горит свеча".
11.15, 12.00 **"Вино любви".** Теленовелла.
12.55 **"Чисто по жизни".** Комедийный сериал.
13.50, 18.35 **"Клетка".** Телесериал.
14.45 Мультипликационный фильм.
15.00 "Человек-паук". Мультипликационный сериал.
16.15 Kинороман **"Вечный зов",** 11 -ая серия.
17.55 "Минщина. Люди, события, факты".
18.05 "Здравствуйте, доктор!".
18.20 "Минск и минчане".
18.25 "Тема дня".
19.55 "СТВ-спорт".
20.10 "Добро пожаловаться...".
20.20 Детский экран. "Добрый вечер, малыш...".
20.30 "Закон и криминал".
20.50 Мелодрама **"Муж собаки Баскервилей".** СССР, 1990.
22.30 "Технология".
22.40 "Новости СНГ".
23.00 Проект "Отражение": "Яппи". Документальный фильм.
23.45 Драма **"Дьяволы".** Франция-Испания,.

8 КАНАЛ

17.30 "Бюргер" представляет "Мультпарад".
17.55 Телемагазин.
18.00 Худ.фильм **"Миссия невыполнима-2".**
19.55 "8 самых...".
20.00 Программа "Хвост кометы".
20.40 Телемагазин.
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют.
21.10 Детектив **"Шесть".**

ТВ ЦЕНТР

06.00 Информационно-развлекательный канал "Настроение".
07.50 Газетный дождь.
08.00 Смотрите на канале.
08.05 **"Разлученные".** Телесериал (Мексика).
08.55 "Москвы почетный гражданин". Иван Паристый.
09.25 Опасная зона.
09.40 Войди в свой дом.
09.45 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 События. Время московское.
10.15 Телеканал "Дата".
11.10 "Момент истины". Авторская программа А.Караулова.
12.05 Доходное место.
12.10 Петровка, 38.
12.30 Деловая Москва.
13.15 **"Инспектор Деррик".** Криминальный телесериал (Германия).
14.30 Музыкальный серпантин.
15.00 Регионы: прямая речь.
15.30 Идущие вперед.
16.00 **"На страже порядка".** Телесериал (Франция).
17.15 Детектив-шоу.
18.00 **"Загадочная женщина".** Телесериал (Венесуэла).
18.50 Пять минут деловой Москвы.
19.00 Лицом к городу.
20.00 **"Телохранители".** Телесериал (Великобритания). 1-я серия.
21.45 Отдел "Х".
22.20 Времечко.
22.50 Петровка, 38.
23.10 25-й час. События. Время московское.
23.30 Серебряный диск.
23.50 **"По закону".** Телесериал (Великобритания).
00.45 - 01.25 "Синий троллейбус". Телефон доверия для полуночников.

EUROSPORT

09.30 Ралли Акрополис. Обзор. Повтор.
10.30 Горный велосипед. Повтор.
11.00 Пляжный волейбол. Мировое турне. Финал. Женщины. Греция.
12.00 Евроголы. Футбольный журнал. Повтор.
12.30 Футбол. Фестиваль молодежи. Тулон. Буркина Фасо - Мексика. Повтор.
14.00 Теннис. Турнир АТР. Второй день. Хертогенбош. Прямая трансляция.
15.30 Бокс. Повтор.
17.00 Футбол. Легенды Кубка мира. Германия. Повтор.
19.00 Футбол. Фестиваль молодежи. Тулон. Япония - Португалия. Прямая трансляция.
21.00 Футбол. Фестиваль молодежи. Тулон. Аргентина - Турция. Прямая трансляция.
22.45 Бокс. Повтор.
01.15 Триал на мотоциклах.
01.45 Серии. Автоспортивный журнал. Повтор.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на УП «Чырвоная зорка», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Фармат А-2. Тыраж: 29 390 экз. Заказ № 736.